

ESTAT DEL MEDI AMBIENT a les Illes Balears

Informe complet 2016- 2019

Capítol 11. Territori

EQUIP REDACTOR
GABINET d'ANÀLISI AMBIENTAL I TERRITORIAL

Martín Llobera O'Brien, *biòleg*
Francisca Balle Llabrés, *ambientòloga*
Alejandro Pilares García, *geògraf*
Margalida Mestre Morey, *geògrafa*
Aina Soler Crespí, *arquitecta*

Març 2023

Gabinet d'Anàlisi Ambiental i Territorial GAAT
C/ Pere Dezcallar i Net, 13, 3r-8a
07003 Palma
Tel. 971227791
Mòb. 636 500 972
empresa@gaates.es www.gaates.es

G CONSELLERIA
O MEDI AMBIENT
I I TERRITORI
B DIRECCIÓ GENERAL
/ RESIDUS I EDUCACIÓ
AMBIENTAL

Conselleria de Medi Ambient i Territori
Direcció General de Residus i Educació Ambiental
Servei de Qualitat Ambiental i Educació Ambiental
Gremi de Corredors, 10, polígon de Son Rossinyol
07009 Palma
Tel. 971176683

CAPÍTOL 11. TERRITORI

ÍNDEX

1.	INTRODUCCIÓ	1
2.	ESTAT	1
2.1.	SÒL ARTIFICIALITZAT	1
2.2.	SUPERFÍCIE PLANIFICADA	4
3.	PRESSIONS	8
3.1.	SÒL VACANT I CAPACITAT D'ALLOTJAMENT	8
3.2.	POBLACIÓ RESIDENT	13
3.3.	TURISME	16
3.4.	TRANSPORTS	29
3.5.	ÍNDEX DE PRESSIÓ HUMANA (IPH)	30
3.6.	CONSTRUCCIÓ I HABITATGE	32
4.	RESPOSTES	40
4.1.	RÈGIM URBANÍSTIC I ORDENACIÓ DEL TERRITORI	41
4.2.	AVALUACIÓ AMBIENTAL	44
5.	INDICADORS	46

ÍNDEX DE TAULES

Taula 1. Superfície (m ²) de sòl artificialitzat per municipi, 2018.....	3
Taula 2. Superfície (m ²) de sòl artificialitzat a les Illes Balears, 2018.....	3
Taula 3. Classificació del sòl (%) per municipis.....	6
Taula 4. Classificació del sòl (%) a les Illes Balears.....	6
Taula 5. Capacitat del sòl vacant per municipi, 2015.....	10
Taula 6. Capacitat del sòl vacant a les Illes Balears, 2015.....	10
Taula 7. Superfície i capacitat de població de sòl vacant a les Illes Balears, 2001-2015.....	11
Taula 8. Capacitat d'allotjament en sòl construït, 2008-2015.....	13
Taula 9. Evolució de la població a les diferents illes.....	14
Taula 10. Evolució de la densitat de població a les diferents illes.....	14
Taula 11. Densitat de població (hab/km ²) a les comunitats autònomes.....	15
Taula 12. Entrada de turistes per illes i mesos durant l'any 2016.....	17
Taula 13. Entrada de turistes per illes i mesos durant l'any 2019.....	18
Taula 14. Variació de l'entrada de turistes per illes i mesos, pel període 2016 – 2019.....	18
Taula 15. Estacionalitat del turisme (% de turistes arribats en temporada alta respecte el total anual).....	19
Taula 16. Estades turístiques (2016 - 2019).....	19
Taula 17. Evolució del número de places en allotjaments turístics per illa (1983-2019).....	20
Taula 18. Nombre d'establiments turístics per municipis.....	22
Taula 19. Nombre de places turístiques per municipi.....	24
Taula 20. Places turístiques, per tipus i illa.....	24
Taula 21. Densitat de places turístiques per municipi.....	26
Taula 22. Quilòmetres de carreteres per tipologia i per superfície total.....	29
Taula 23. Densitat de la xarxa de ferrocarril a les illes.....	29
Taula 24. IPH per illes i mesos durant el 2019.....	30
Taula 25. Mitjana anual de l'IPH entre 2002 i 2019.....	31
Taula 26. Diferència entre població resident i IPH, 2002-2019.....	32
Taula 27. Evolució de la construcció d'habitatges entre 1992 i 2019.....	33
Taula 28. Evolució de la construcció d'habitatges de protecció oficial entre 1992 i 2019.....	33
Taula 29. Superfícies i projectes visats per illes i tipologies, 2016-2019.....	34
Taula 30. Variació de la superfície visada per illes i usos entre els anys 2016 i 2019.....	35
Taula 31. Superfícies i projectes visats per tipologies, 2016 i 2019.....	36
Taula 32. Superfície útil d'habitatges al 2001 i 2011.....	38
Taula 33. Llicències d'obra (milers de m ²) per municipi.....	40
Taula 34. Situació de l'ordenació territorial als municipis de les Pitiüses.....	42
Taula 35. Situació de l'ordenació territorial als municipis de Menorca.....	43
Taula 36. Situació de l'ordenació territorial als municipis de Mallorca.....	44

ÍNDEX DE FIGURES

Figura 1. Capacitat (% de places) del sòl vacant per illes, 2015.....	11
Figura 2. Evolució de la densitat de població a les diferents illes.....	15
Figura 3. Densitat de població a les comunitats autònomes, 2019.....	16
Figura 4. Entrada de turistes per illes i mesos durant l'any 2016.....	17
Figura 5. Entrada de turistes per illes i mesos, any 2019.....	18
Figura 6. Evolució de les places en allotjaments turístics per illa (1983-2019).....	20
Figura 7. Percentatge de places turístiques per tipologia i illa.....	24
Figura 8. IPH per illes i mesos, 2016-2019.....	31

Figura 9. Habitatge lliure i de protecció oficial (HPO) acabats a les Illes Balears entre 1992 i 2019.....	34
Figura 10. Variació de la superfície visada per illes i usos entre els anys 2016 i 2019.....	35
Figura 11. Superfície (m ²) dels projectes visats per tipologies, 2019.....	36

1. INTRODUCCIÓ

Aquest capítol es fa un repàs de quin és l'estat del territori però, sobretot, de les pressions que hi exerceixen les principals activitats humanes. Juntament amb el següent capítol, relatiu als transports, es mostra la importància de l'activitat humana sobre el territori.

L'estat del territori ha estat analitzat en dues parts. Primerament, s'ha calculat l'indicador de sòl artificial, que permet conèixer quina superfície ha estat transformada amb coberta de sòl artificial (sòls urbans, infraestructures, etc.) En segon lloc, s'han mesurat les superfícies planificades per a cada una de les classes de sòl (sòl urbà, sòl urbanitzable i sòl rústic) d'acord amb els plans d'ordenació vigents recollits al Mapa Urbanístic de les Illes Balears (MUIB).

L'apartat de pressió ofereix un repàs dels principals factors que afecten al territori. En primer lloc, es presenten les dades de capacitat (places i superfície) potencial en sòl construït i en sòl vacant, és a dir, el marge de creixement encara disponible pels usos residencial i turístic. En segon lloc, es fa una anàlisi de la pressió humana sobre el territori a partir de dades de població, turisme, densitat urbana i de l'índex de pressió humana. Per acabar aquest apartat es detallen algunes dades de dues activitats amb un gran impacte sobre el medi, com són el transport i la construcció.

En aquest capítol també s'incorpora, en l'apartat de respostes, una relació comentada de la normativa més important de caire ambiental i territorial.

2. ESTAT

2.1. SÒL ARTIFICIALITZAT

L'indicador de sòl artificialitzat ens permet fer una estimació de la superfície que ha estat transformada amb cobertes de sòl artificial (sòls urbans i infraestructures). El càlcul de l'indicador d'artificialització s'ha realitzat a partir de cartografia de cobertures del sòl realitzada mitjançant l'anàlisi de fotografia aèria. Aquest indicador ens permet conèixer quina és la superfície amb cobertes de sòl artificials per habitant. L'anàlisi s'ha realitzat a partir de la categorització dels usos del sòl reflectit al Corine Land Cover (CLC) de l'any 2018.

Segons el CLC, a les Illes Balears hi ha un total de 310 km² de superfícies artificials, el que representa el 6% de la superfície total de l'arxipèlag, en el ben entès que dins d'aquesta categoria de superfícies artificials del CLC s'inclouen les zones verdes artificials.

S'estima que a les Illes Balears hi ha aproximadament 275 m² de sòl artificialitzat per habitant. Menorca és l'illa amb més superfície artificialitzada per habitant, 454 m², i Eivissa la que menys amb només 241 m²/hab. De tot el sòl artificialitzat de les illes el 74% correspon a sòl urbà i quasi el 14% és sòl industrial. En el cas de Formentera, el 100% del sòl artificialitzat és sòl urbà.

A Mallorca hi ha 230 km² de sòl artificialitzat, dels quals més del 72% és teixit urbà. Les zones industrials i les zones verdes corresponen al 13% i al 10%, respectivament, del total de sòl artificial.

Menorca és l'illa amb major superfície de sòl artificialitzat per habitant, 454 m²/hab. Aquesta illa presenta el major percentatge de superfície artificial destinada a l'extracció minera, abocadors i construcció: un 5% del total de sòl artificial.

A Eivissa, l'ús urbà suposa més del 78% del sòl artificial. Cal destacar, però, que presenta el major percentatge d'ús industrial de les Illes: un 16% del total de sòl artificial.

Finalment, Formentera presenta 275 m²/hab de sòl artificialitzat, destinat completament a usos urbans.

	Teixit urbà (km²)	Extracció minera, abocadors, construcció (km²)	Industrial, comercial i transport (km²)	Total sòl artificial (km²)	m²/hab
MALLORCA	166,97	8,44	30,99	230,14	261,5
Alaró	0,67	0,26	0,00	0,93	170,1
Alcúdia	6,18	0,59	0,65	8,87	448,0
Algaida	1,01	0,00	0,00	1,01	182,3
Andratx	4,95	0,00	0,00	5,51	501,0
Ariany	0,29	0,00	0,00	0,29	333,9
Artà	2,62	0,31	0,00	2,93	381,7
Banyalbufar	0,31	0,00	0,00	0,31	625,3
Binissalem	0,87	0,00	0,25	1,12	134,6
Búger	0,25	0,00	0,00	0,25	238,7
Bunyola	2,66	0,00	0,45	3,47	516,3
Calvià	19,77	0,34	1,14	25,77	522,3
Campanet	0,43	0,00	0,00	0,43	164,6
Campos	3,11	0,40	0,30	3,80	358,3
Capdepera	5,53	0,00	0,00	6,58	566,9
Consell	0,64	0,00	0,00	0,64	160,0
Deià	0,27	0,00	0,00	0,27	440,8
Esporles	1,36	0,00	0,00	1,36	270,5
Felanitx	4,22	1,09	0,00	6,29	359,4
Fornalutx	0,04	0,00	0,00	0,04	61,4
Inca	2,29	0,00	0,53	3,10	96,3
Lloseta	0,63	0,00	0,32	0,95	162,2
Llubí	0,53	0,00	0,00	0,53	234,8
Llucmajor	9,24	0,00	1,12	12,64	347,6
Manacor	10,05	0,41	0,57	11,28	264,7
Mancor de la Vall	0,26	0,00	0,00	0,26	178,7
Maria de la Salut	0,66	0,00	0,00	0,66	306,2
Marratxí	11,25	0,26	2,84	15,41	419,5
Montuïri	0,48	0,00	0,00	0,48	168,6
Muro	2,33	0,00	0,26	3,16	456,1
Palma	38,57	2,48	20,62	67,18	164,0
Petra	0,65	0,56	0,00	1,21	428,0
Pollença	4,61	0,00	0,55	5,74	354,6
Porreres	0,91	0,71	0,27	1,89	353,2
Puigpunyent	1,49	0,00	0,00	1,49	759,0
Sa Pobla	2,53	0,00	0,00	2,53	194,2
Sant Joan	0,45	0,00	0,00	0,45	215,8
Sant Llorenç des Cardassar	2,57	0,00	0,00	4,29	510,9

Santa Eugènia	0,25	0,00	0,00	0,25	150,0
Santa Margalida	3,02	0,28	0,35	4,29	358,5
Santa Maria del Camí	0,85	0,00	0,26	1,10	153,7
Santanyí	7,02	0,29	0,00	7,45	615,0
Selva	0,35	0,00	0,00	0,35	88,2
Sencelles	0,58	0,00	0,00	0,58	182,5
Ses Salines	1,69	0,00	0,26	2,20	451,5
Sineu	0,85	0,46	0,00	1,31	348,6
Sóller	3,61	0,00	0,00	3,61	257,2
Son Servera	2,58	0,00	0,26	4,40	386,8
Valldemossa	0,71	0,00	0,00	0,71	364,2
Vilafranca de Bonany	0,77	0,00	0,00	0,77	243,1
MENORCA	32,37	2,09	6,47	41,76	454,3
Alaior	3,35	0,99	0,00	4,34	481,1
Ciutadella de Menorca	11,70	0,57	0,59	12,87	440,3
Es Castell	1,60	0,00	0,03	1,62	220,8
Es Mercadal	3,30	0,00	0,00	3,83	798,9
Es Migjorn Gran	0,67	0,00	0,00	0,67	491,7
Ferrieres	0,82	0,00	0,00	0,82	175,2
Maó	5,21	0,53	5,19	11,15	389,9
Sant Lluís	5,72	0,00	0,67	6,47	938,7
EIVISSA	27,43	0,38	5,72	34,91	241,3
Eivissa	3,84	0,00	2,15	6,02	121,1
Sant Antoni de Portmany	4,80	0,00	0,49	5,29	205,1
Sant Joan de Labritja	0,29	0,00	0,00	0,29	47,0
Sant Josep de sa Talaia	10,27	0,00	2,18	12,89	486,4
Santa Eulària des Riu	8,23	0,38	0,89	10,42	285,7
FORMENTERA	3,36	0,00	0,00	3,36	275,3

Taula 1. Superfície (m²) de sòl artificialitzat per municipis, 2018.
Font: elaboració pròpia a partir del Corine Land Cover 2018.

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Teixit urbà (km²)	230,13	166,97	32,37	27,43	3,36
Extracció minera, abocadors i construcció (km²)	10,91	8,44	2,09	0,38	0,00
Industrial, comercial i transport (km²)	43,18	30,99	6,47	5,72	0,00
Total sòl artificial (km²)	310,17	230,14	41,76	34,91	3,36
m²/hab	274,8	261,5	454,3	241,3	275,3

Taula 2. Superfície (m²) de sòl artificialitzat a les Illes Balears, 2018.
Font: elaboració pròpia a partir del Corine Land Cover 2018.

2.2. SUPERFÍCIE PLANIFICADA

A banda de conèixer la superfície de territori artificialitzat també és interessant saber com es troba classificat el territori segons els diferents plans d'ordenació. A partir de les dades del Mapa Urbanístic de les Illes Balears¹ (MUIB), consultat el juliol de 2022, que fa una recopilació del planejament urbanístic de tots els municipis, s'han pogut mesurar les àrees que els diferents plans classifiquen com a sòls urbans, urbanitzables i rústics.

Per al conjunt de les illes gairebé un 5% del territori es troba classificat com a sòl urbà, un 1% com a urbanitzable i la resta com a sòl rústic. Per illes, Eivissa és la que compta amb major percentatge de sòl urbà (5,21%) i també disposa d'un 1,49% de sòl urbanitzable (el mateix percentatge que a Menorca). Menorca i Eivissa són, per tant, les illes amb una major capacitat de creixement urbanístic. Formentera, per contra, és l'illa on el sòl urbà representa un menor percentatge, amb un 1,98% del total i no disposa de sòl urbanitzable.

A Mallorca hi ha 177,7 km² de sòl urbà dels quals un 25,5% corresponen a Palma i un 13,11% a Calvià. També destaquen les superfícies, en valors relatius, de sòl urbà de municipis com Marratxí, Manacor i Lluçmajor. En el cas de Marratxí, que és el tercer municipi amb un major percentatge de superfície municipal classificada com a sòl urbà, s'explica per tenir un tipus d'urbanisme de caràcter extensiu que consumeix molt de territori i ser, en part, una extensió urbana de Palma. Si es compara la superfície de sòl urbà amb l'àrea total del terme municipal, destaquen Palma, Marratxí i Calvià, on es destina el 21%, 20% i 16%, respectivament, del seu sòl total a sòl urbà.

En relació al sòl urbanitzable, el 31,6% del sòl urbanitzable total correspon a Palma. En funció de la superfície del terme municipal, Palma i Marratxí presenten els percentatges més elevats de sòl urbanitzable respecte el total de la seva superfície, amb un 5,16% i un 4,57% respectivament, seguits d'Andratx, amb un 2,57%.

Menorca presenta 30,29 km² de sòl urbà i el 29,8% d'aquest es troba a Ciutadella. En relació amb la superfície del propi terme municipal, destaquen Sant Lluís i Es Castell, on el 15,95% i el 12,39%, respectivament, de la seva superfície es destina a sòl urbà. En relació amb el sòl urbanitzable, Alaior i Es Mercadal concentren el 38,28% i el 27,47%, respectivament, del sòl urbanitzable de l'illa. Es Mercadal és també el municipi amb un major percentatge de sòl urbanitzable respecte la superfície total del terme municipal, amb un 2,88%.

Eivissa disposa de 30,1 km² de sòl urbà, dels quals el 33,3% es concentra a Santa Eulària des Riu, seguit de Sant Josep, amb un 31,36%. Eivissa Vila és, però, el municipi amb més sòl urbà respecte la seva superfície total, amb un 47,48%. Per altra banda, tot i que la major part de sòl urbanitzable de l'illa s'ubica a Sant Antoni de Portmany (el 45,45% del total), és també Eivissa el municipi que disposa de major percentatge urbanitzable respecte la superfície total, amb un 9,98%.

Finalment, cal destacar que l'1,98% de Formentera es destina a sòl urbà i que l'illa no disposa de sòl urbanitzable.

	Sòl urbà (%)	Sòl urbanitzable (%)	Sòl rústic (%)
MALLORCA	4,87	0,94	94,18
Alaró	1,73	0,00	98,27
Alcúdia	11,56	1,46	86,98
Algaida	1,21	0,12	98,68
Andratx	4,16	2,57	93,28
Ariany	1,32	0,00	98,68

¹ [MUIB-MUIB: Aplicacions de consulta \(caib.es\)](https://caib.es)

Artà	1,58	0,14	98,28
Banyalbufar	0,45	0,00	99,55
Binissalem	3,55	0,92	95,53
Búger	2,10	0,00	97,90
Bunyola	1,84	1,19	96,97
Calvià	16,05	0,64	83,31
Campanet	1,71	0,00	98,29
Campos	2,07	1,13	96,80
Capdepera	9,54	1,47	88,99
Consell	4,94	0,63	94,43
Costitx	0,97	0,07	98,96
Deià	3,35	0,00	96,65
Escorca	0,19	0,00	99,81
Esporles	3,93	0,00	96,07
Estellencs	0,39	0,00	99,61
Felanitx	2,44	0,63	96,92
Fornalutx	0,60	0,00	99,40
Inca	5,15	1,41	93,44
Lloret de Vistalegre	0,87	0,00	99,13
Lloseta	8,34	1,15	90,51
Llubí	1,79	0,00	98,21
Llucmajor	3,04	0,78	96,19
Manacor	3,97	0,72	95,31
Mancor de la Vall	1,50	0,00	98,50
Maria de la Salut	2,17	0,00	97,83
Marratxí	20,47	4,57	74,96
Montuïri	1,46	0,16	98,39
Muro	4,80	0,26	94,94
Palma	21,56	5,16	73,28
Petra	0,98	0,16	98,85
Pollença	3,09	0,83	96,08
Porreres	1,41	0,13	98,46
Puigpunyent	2,36	0,00	97,64
Sa Pobla	5,73	0,62	93,65
Sant Joan	1,42	0,00	98,58
Sant Llorenç des Cardassar	3,29	1,48	95,24
Santa Eugènia	1,89	0,00	98,11
Santa Margalida	3,31	0,93	95,75
Santa Maria del Camí	2,49	0,53	96,98
Santanyí	4,90	1,07	94,03

Selva	1,25	0,00	98,75
Sencelles	0,90	0,00	99,10
Ses Salines	4,39	0,0	95,61
Sineu	1,67	0,00	98,33
Sóller	4,45	0,16	95,40
Son Servera	7,30	1,22	91,49
Valldemossa	1,98	0,69	97,34
Vilafranca de Bonany	3,18	0,00	96,82
MENORCA	4,34	1,49	94,17
Alaior	2,63	2,57	94,81
Ciutadella	4,85	0,71	94,44
Es Castell	12,39	0,94	86,67
Es Mercadal	2,42	2,88	94,70
Es Migjorn Gran	2,13	0,26	97,61
Ferrerries	1,13	0,22	98,65
Maó	5,59	1,00	93,41
Sant Lluís	15,95	2,11	81,94
EIVISSA	5,21	1,49	93,30
Eivissa	47,48	9,98	42,54
Sant Antoni de Portmany	2,77	3,02	94,20
Sant Joan de Labritja	0,90	0,04	99,06
Sant Josep de sa Talaia	5,91	1,69	92,40
Santa Eulària des Riu	6,50	0,45	93,05
FORMENTERA	1,98	0,00	98,02

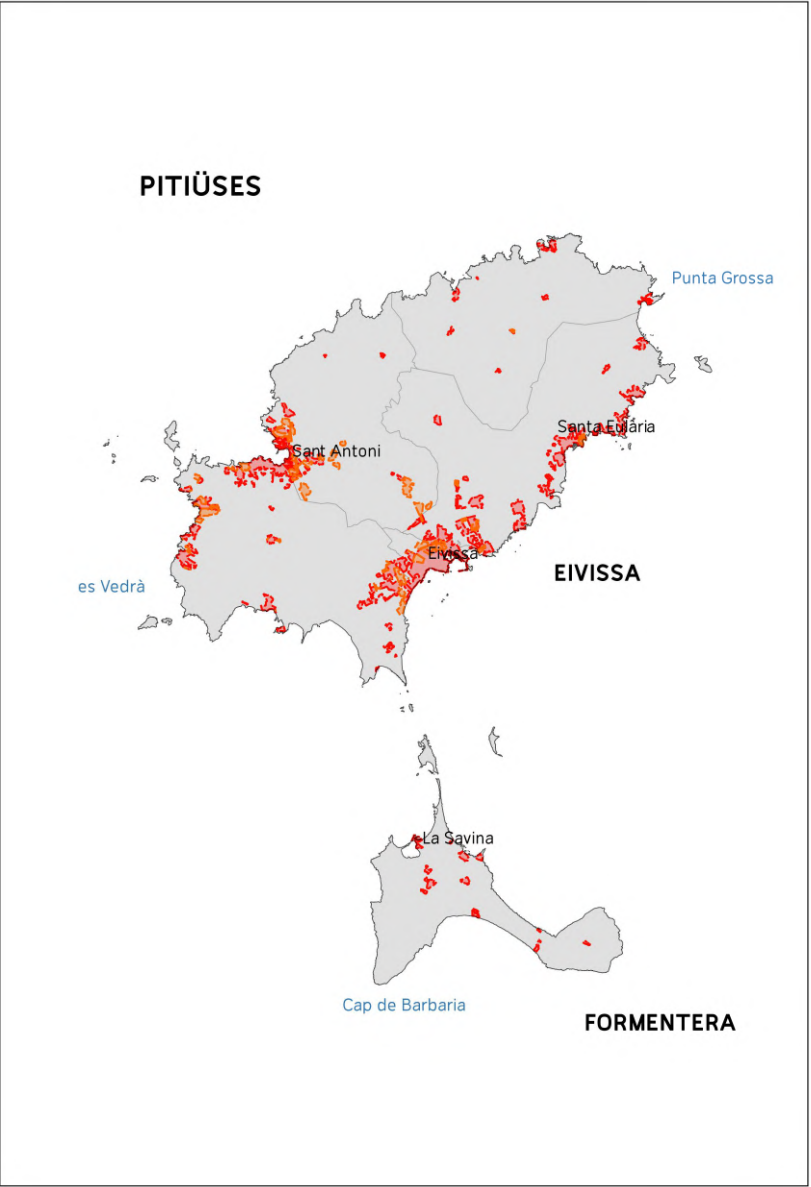
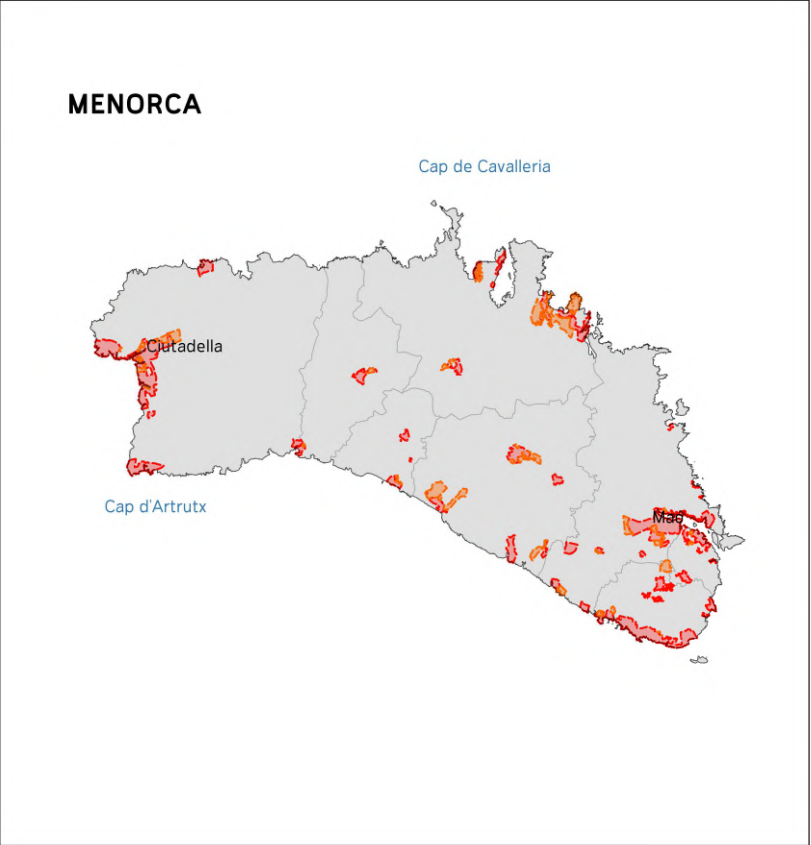
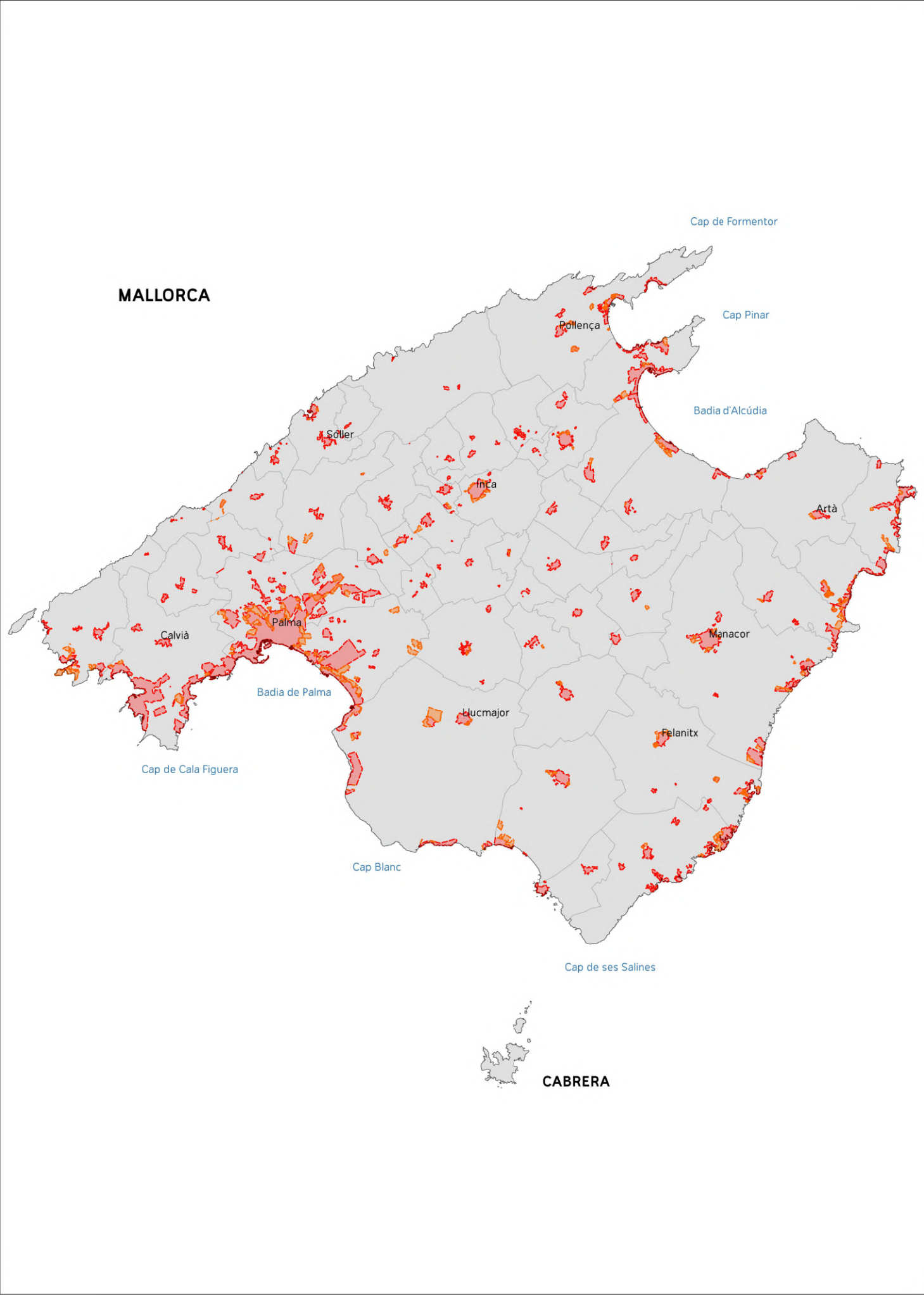
Taula 3. Classificació del sòl (%) per municipis

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del MUIB (consultat el 2022).

	ILLES BALEARS	MALLORCA	MENORCA	EIVISSA	FORMENTERA
Sòl urbà (%)	4,79	4,87	4,34	5,21	1,98
Sòl urbanitzable (%)	1,07	0,94	1,49	1,49	0,00
Sòl rústic (%)	94,14	94,18	94,17	93,30	98,02

Taula 4. Classificació del sòl (%) a les Illes Balears.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del MUIB (consultat el 2022).

**ESTAT DEL MEDI AMBIENT
A LES ILLES BALEARS 2016-2019**

MAPA 26: CLASSIFICACIÓ DEL SÒL

Tipus de sòl

- Sòl urbà
- Sòl urbanitzable
- Sòl rústic

Font: Mapa urbanístic de les Illes Balears (MUIB)

TERRITORI

MARÇ 2023

ETRS89 - Escala 1: 530.000
0 5 10 km

3. PRESSIONS

3.1. SÒL VACANT I CAPACITAT D'ALLOTJAMENT

L'estimació del nombre total de places legals i la superfície construïda, que poden arribar a albergar les Illes Balears amb l'aplicació dels instruments d'ordenació del territori i urbanístics vigents en un moment determinat, és un indicador interessant per conèixer el marge de creixement teòric que es podria arribar a assolir. Es tracta d'escenaris no probables, ja que sempre hi ha un marge considerable que queda sense construir, però sí que aporta una idea de les places possibles que permeten les normatives. Si es van comparant diversos moments, especialment després de l'aprovació de normes importants, queda palesa l'evolució en la potencialitat d'habitants.

A les Illes Balears s'han dut a terme tres estudis sobre la capacitat d'allotjament del sòl vacant² (sòl classificat com a urbà o urbanitzable del qual encara no s'ha executat la urbanització o no s'ha construït però que té aquesta possibilitat legal). El primer fou publicat l'any 2002, el segon el maig de 2010 (sobre ortofotografia del 2008) i l'últim es va publicar l'any 2015.

Segons el darrer estudi, la capacitat d'allotjament en sòl vacant al 2015 era de 144.460 places distribuïdes de la següent forma:

	Habitatges (nombre)	Capacitat de població (habitants)	Superfície (ha)
MALLORCA	112.620	284.269	2.098,80
Alaró	672	1.695	5,98
Alcúdia	2.415	6.085	63,68
Algaida	1.650	4.157	29,19
Andratx	2.048	5.162	71,27
Ariany	892	2.248	6,62
Artà	1.866	4.702	46,49
Banyalbufar	81	205	0,81
Binissalem	751	1.892	9,53
Búger	364	916	2,44
Bunyola	810	2.041	37,28
Calvià	2.999	7.557	174,10
Campanet	466	1.174	8,76
Campos	4.474	11.274	59,13
Capdepera	3.649	9.196	122,33
Consell	979	2.467	9,57
Costitx	176	443	1,74
Deià	350	881	7,71
Escorca	163	412	9,80
Esporles	446	1.125	23,13
Estellencs	54	136	0,54
Felanitx	3.581	9.024	41,46

² [ESTUDI DEL SÒL VACANT-METODOLOGIA RESULTATS \(caib.es\)](http://caib.es)

Fornalutx	155	390	1,29
Inca	3.223	8.589	33,43
Lloret de Vistalegre	377	950	2,26
Lloseta	899	2.265	10,83
Llubí	444	1.118	9,70
Llucmajor	6.205	15.638	118,82
Manacor	4.631	11.671	118,53
Mancor de la Vall	412	1.039	5,68
Maria de la Salut	1.761	4.438	15,43
Marratxí	6.646	16.747	170,47
Montuïri	947	2.386	13,64
Muro	1.300	3.277	14,86
Palma	29.943	75.457	439,85
Petra	478	1.205	11,64
Pollença	1.195	3.011	42,84
Porreres	1.775	4.472	18,31
Puigpunyent	572	1.442	25,35
Sa Pobla	2.016	5.081	35,41
Sant Joan	1.936	4.880	11,62
Sant Llorenç des Cardassar	1.649	4.154	28,48
Santa Eugènia	327	824	6,43
Santa Margalida	1.812	4.566	25,08
Santa Maria del Camí	1.298	3.271	11,54
Santanyí	4.166	10.499	75,04
Selva	701	1.766	5,33
Sencelles	110	276	6,19
Ses Salines	2.729	6.877	21,72
Sineu	407	1.026	7,65
Sóller	684	1.725	13,92
Son Servera	1.855	4.674	29,91
Valldemossa	364	918	19,06
Vilafranca de Bonany	2.718	6.849	16,91
MENORCA	14.009	35.304	422,68
Alaior	2.919	7.357	71,63
Ciutadella	4.291	10.814	72,43
Es Castell	502	1.265	8,21
Es Mercadal	2.650	6.678	133,28
Es Migjorn Gran	525	1.323	8,55
Ferreries	407	1.026	5,65
Maó	1.741	4.388	42,09

Sant Lluís	973	2.453	80,86
EIVISSA	17.202	43.348	545,63
Eivissa	4.244	10.695	45,62
Sant Antoni de Portmany	3.350	8.442	72,05
Sant Joan de Labritja	1.280	3.226	20,10
Sant Josep de sa Talaia	4.553	11.475	267,12
Santa Eulària des Riu	3.774	9.511	140,75
FORMENTERA	629	1.584	9,13

Taula 5. Capacitat del sòl vacant per municipi, 2015.

Font: càlcul de la capacitat d'habitatges i població en sòl vacant a les Illes Balears sobre ortofotografia de 2015.

	Habitatges (nombre)	Capacitat de població (habitants)	Superfície (ha)
Illes Balears	144.460	364.505	3.076,24
Mallorca	112.620	284.269	2.098,80
Menorca	14.009	35.304	422,68
Eivissa	17.202	43.348	545,63
Formentera	629	1.584	9,13

Taula 6. Capacitat del sòl vacant a les Illes Balears, 2015.

Font: càlcul de la capacitat d'habitatges i població en sòl vacant a les Illes Balears sobre ortofotografia de 2015.

Mallorca manifesta un potencial de creixement de 284.269 habitants. D'aquests, la major part de places en sòl vacant s'ubiquen a Palma (el 26,54% del total). Menorca disposa de 35.304 places en sòl vacant, la majoria de les quals es troben a Ciutadella i Alaior, amb un 30,63% i un 20,84%, respectivament. A Eivissa es detecten 43.348 places en sòl vacant i aquestes es reparteixen de manera molt similar entre els municipis de Sant Josep, Eivissa i Santa Eulària (amb un 26,47%, un 24,67% i un 21,94%, respectivament). Sant Joan de Labritja només disposa del 7,44% d'aquestes places. Finalment, l'illa de Formentera pot créixer 1.584 habitants gràcies al sòl vacant.

Si es comparen els resultats per illes amb la població censada l'any 2015 a cada una, el major creixement potencial vinculat al sòl vacant es detecta a Menorca, on la població es pot incrementar en un 38%. Per contra, Formentera és l'illa amb un menor creixement potencial, només un 13% respecte el 2015. Mallorca i Eivissa poden incrementar la seva població, respecte l'any 2015, en un 33% i un 31%, respectivament.

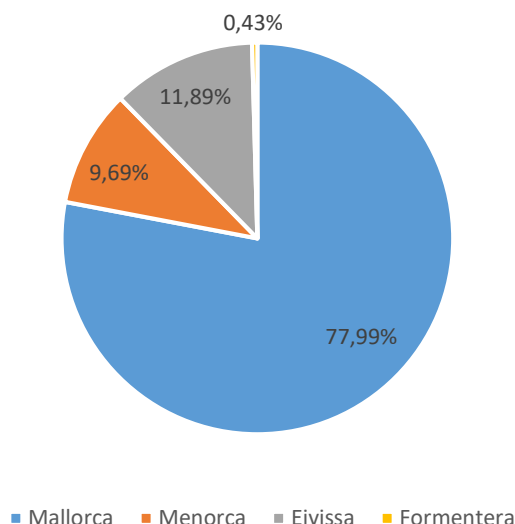

Figura 1. Distribució del sòl vacant (% de places) a les Illes Balears, 2015.

Font: càlcul de la capacitat d'habitatges i població en sòl vacant a les Illes Balears sobre ortofotografia de 2015.

Una comparació dels resultats de l'estudi més recent amb els estudis anteriors (2001 i 2010) ens permet veure com la superfície de sòl vacant s'ha reduït gairebé a la meitat al conjunt de l'arxipèlag. Totes les illes mostren una notable reducció del sòl vacant. Aquest fet es pot produir per diferents motius. En primer lloc, per l'execució del sòl vacant anterior que ha passat a ser sòl construït. I en segon lloc, per l'aprovació de nova normativa i de nous plans d'ordenació insulars i municipals.

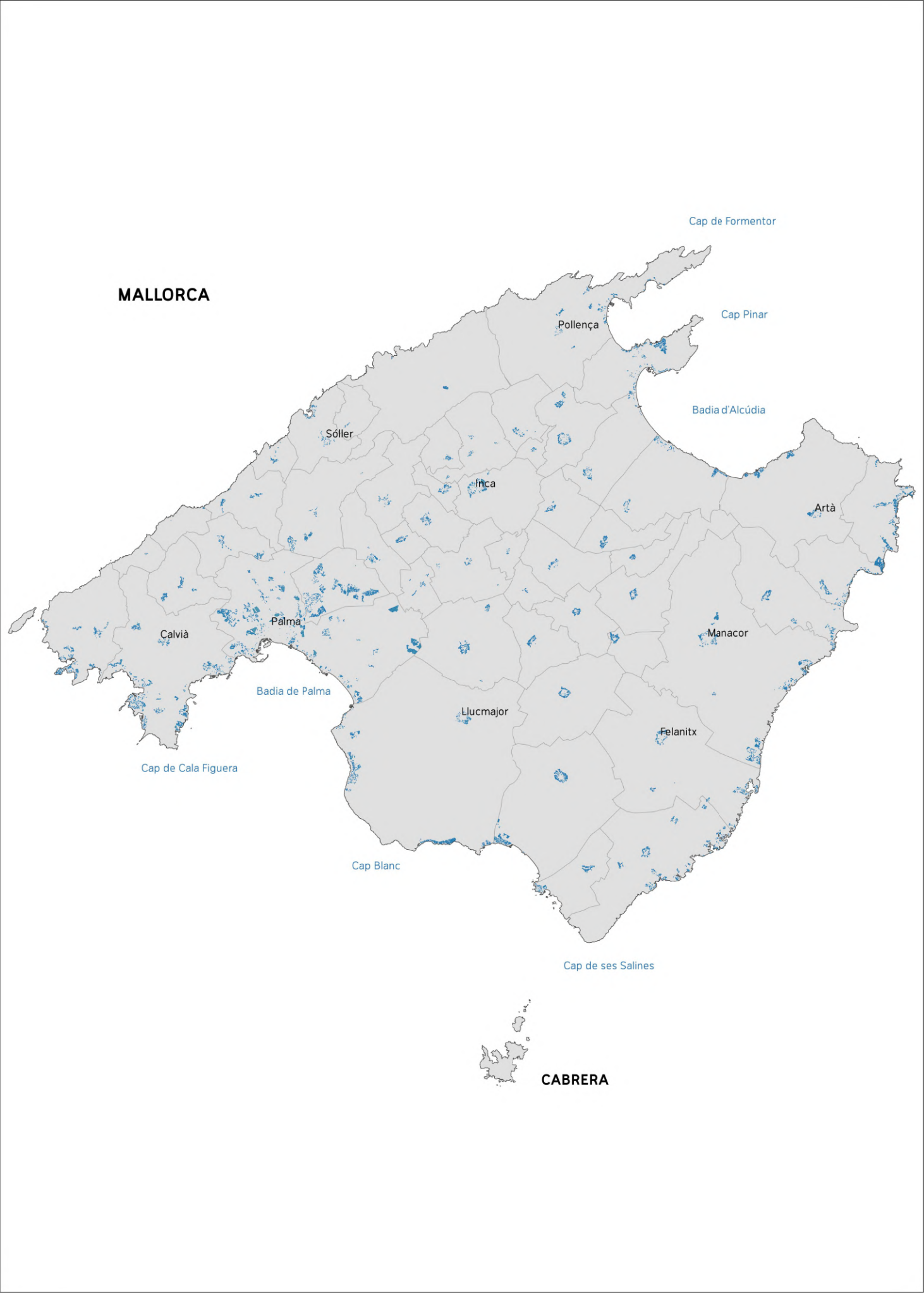
	Superfície de sòl vacant (Ha)			Capacitat de població (places)		
	2001	2010	2015	2001	2010	2015
Illes Balears	5.820,60	3.948,83	3.076,24	815.688	508.191	364.505
Mallorca	3.617,60	2.684,07	2.098,80	582.669	396.236	284.269
Menorca	945,5	534,51	422,68	107.212	52.124	35.304
Eivissa	1.232,70	712,11	545,63	125.011	58.112	43.348
Formentera	24,8	18,14	9,13	4.704	1.719	1.584

Taula 7. Superfície i capacitat de població de sòl vacant a les Illes Balears, 2001-2015.

Font: estudis de sòl vacant de 2001, 2010 i 2015.

L'illa de Formentera presenta la reducció de sòl vacant més elevada, amb un 63% menys de sòl vacant respecte l'estudi del 2001. En canvi, la reducció a Mallorca és només d'un 42%. Menorca i Eivissa mostren una reducció de la superfície de sòl vacant d'un 55%.

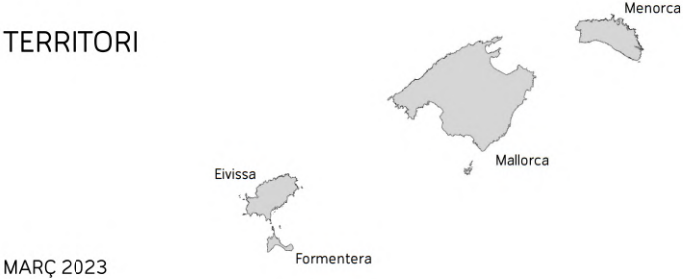
Quant a la reducció de les places disponibles en sòl vacant, les illes de Menorca, Eivissa i Formentera registren un descens de 67%, 65% i 66%, respectivament. A Mallorca la reducció és del 55% respecte les places de l'estudi del 2001.

**ESTAT DEL MEDI AMBIENT
A LES ILLES BALEARS 2016-2019**

MAPA 27: SÒL VACANT

Sòl vacant
Solars vacants
Font: IDEIB

Per altra banda s'analitza també la capacitat d'allotjament en sòl ja construït a partir del cens d'habitatges i les places turístiques a les Illes Balears. Les places residencials s'estimen amb la ràtio de 2,6 persones per habitatge.

Capacitat d'allotjament en sòl construït						
		Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
2008	Habitatges	529.140	408.534	51.323	63.990	5.293
	Places residencial	1.375.764	1.062.188	133.440	166.374	13.762
	Places turístiques	423.054	285.370	49.976	80.000	7.708
	Total	1.798.818	1.347.558	183.416	246.374	21.470
2015	Habitatges	553.070	428.483	59.519	65.702	2.366
	Places residencial	1.437.982	1.114.056	146.949	170.825	6.152
	Places turístiques	424.112	288.745	49.656	77.883	7.828
	Total	1.862.094	1.402.801	196.605	248.708	13.980

Taula 8. Capacitat d'allotjament en sòl construït, 2008-2015.
Font: informe de l'estat del medi ambient 2012-2015.

En general s'ha produït un increment de la capacitat d'allotjament en sòl construït entre els anys 2008 i 2015. Formentera és l'única illa que presenta una reducció del número de places residencials. Menorca i Eivissa mostren una petita reducció de les places turístiques mentre que a Mallorca i a Formentera s'incrementen.

3.2. POBLACIÓ RESIDENT

A principis de l'any 2006 se superà, per primera vegada, el milió d'habitants a la Comunitat, concretament la població se situava en 1.001.062 residents empadronats. L'any 2019 ja s'assoliren els 1.149.460 residents.

Malgrat seguir la línia de creixement demogràfic que va començar a mitjans de la dècada dels anys 90, el creixement relatiu de la població ha experimentat un descens important si el comparam amb les dades dels anys anteriors a la crisi econòmica del 2008. A l'any 2019 la taxa de creixement de les illes va ser d'un 1,82% respecte de l'any anterior, molt enfora del 4,08% que es registrà el 2008. Així mateix, la població de les Illes Balears s'ha incrementat en 270.833 habitants des del 2001 (variació del 30,82%), dels quals aproximadament el 71% se situen a Mallorca.

Per illes, Formentera presenta el major increment de població en la sèrie 2001-2019, passant de 6.875 a 12.111 habitants (augment del 76,16%). Eivissa ha incrementat la seva població en un 56,80%. Per altra banda, Mallorca manifestà un increment del 27,62% i Menorca, amb el menor increment detectat, ha crescut en un 24,04%.

Població resident (habitants empadronats)					
	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
2001	878.627	702.122	75.296	94.334	6.875
2002	916.968	730.778	78.796	99.933	7.461
2003	947.361	753.584	81.067	105.103	7.607
2004	955.045	758.822	82.872	106.220	7.131
2005	983.131	777.821	86.697	111.107	7.506
2006	1.001.062	790.763	88.434	113.908	7.957

2007	1.030.650	814.275	90.235	117.698	8.442
2008	1.072.844	846.210	92.434	125.053	9.147
2009	1.095.426	862.397	93.915	129.562	9.552
2010	1.106.049	869.067	94.383	132.637	9.962
2011	1.113.114	873.414	94.875	134.460	10.365
2012	1.119.439	876.147	95.178	137.357	10.757
2013	1.111.674	864.763	95.183	140.354	11.374
2014	1.103.442	858.313	93.313	140.271	11.545
2015	1.104.479	859.289	92.348	140.964	11.878
2016	1.107.220	861.430	91.601	142.065	12.124
2017	1.115.999	868.693	91.170	143.856	12.280
2018	1.128.908	880.113	91.920	144.659	12.216
2019	1.149.460	896.038	93.397	147.914	12.111

Taula 9. Evolució de la població a les diferents illes.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

Densitat de població (hab/km ²)					
	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
2001	176,27	193,82	108,38	164,99	83,34
2002	183,96	201,73	113,42	174,78	90,44
2003	190,06	208,03	116,69	183,82	92,21
2004	191,6	209,47	119,29	185,78	86,44
2005	197,23	214,72	124,79	194,32	90,98
2006	200,83	218,29	127,29	199,22	96,45
2007	206,77	224,78	129,89	205,85	102,33
2008	215,23	233,6	133,05	218,71	110,88
2009	219,76	238,06	135,18	226,6	115,78
2010	221,89	239,91	135,86	231,98	120,75
2011	223,31	241,11	136,57	235,17	125,64
2012	224,57	240,98	137,00	240,22	130,34
2013	223,01	237,85	137,00	245,46	137,82
2014	221,36	236,08	134,31	245,32	139,89
2015	221,57	236,35	132,92	246,53	143,92
2016	222,12	236,94	131,85	248,45	146,91
2017	223,88	238,93	131,23	251,59	148,80
2018	226,47	242,08	132,31	252,99	148,02
2019	230,59	246,46	134,43	258,68	146,75

Taula 10. Evolució de la densitat de població (hab/km²) a les diferents illes.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

La densitat de població a la Comunitat i a cada una de les Illes, paral·lelament a l'increment de població resident, segueix una tendència ascendent. Encara que Formentera va patir una disminució clara en el 2004, es va recuperar a l'any següent. Mallorca i Eivissa estan al capdavant en densitat poblacional. Eivissa va superar la densitat de població de Mallorca l'any 2013. Formentera i Menorca es mantenen molt per davall les altres dues illes. Formentera també va superar la densitat de població de Menorca l'any 2013.

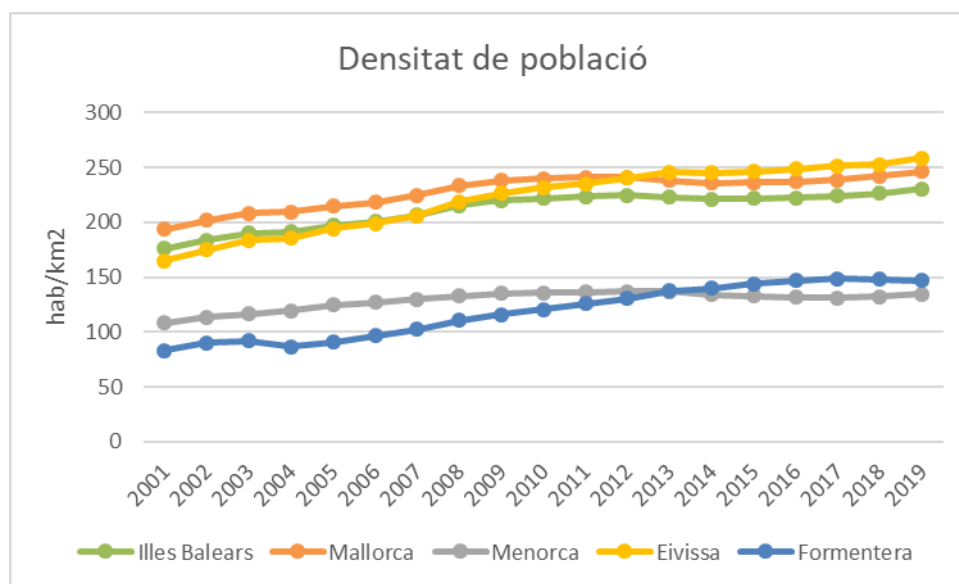

Figura 2. Evolució de la densitat de població (hab/km²) a les diferents illes.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

En analitzar la densitat de població (habitants/km²), a l'any 2019 les Illes Balears se situava en 230,26 habitants/km², superada, a nivell estatal, per Ceuta i Melilla, Madrid, País Basc, les Illes Canàries i Catalunya.

2019	Habitants	Superfície (km²)	Densitat (habitants/km²)
Andalusia	8.414.240	87.598	96,06
Aragó	1.319.291	47.720	27,65
Astúries	1.022.800	10.604	96,45
Illes Balears	1.149.460	4.992	230,26
Illes Canàries	2.153.389	7.447	289,16
Cantàbria	581.078	5.321	109,20
Castella i Lleó	2.399.548	94.225	25,47
Castella la Manxa	2.032.863	79.462	25,58
Catalunya	7.675.217	32.113	239,01
Comunitat Valenciana	5.003.769	23.255	215,17
Extremadura	1.067.710	41.635	25,64
Galícia	2.699.499	29.574	91,28
Madrid	6.663.394	8.028	830,02
Múrcia	1.493.898	11.313	132,05
Navarra	654.214	10.390	62,97
País Basc	2.207.776	7.235	305,15
La Rioja	316.798	5.045	62,79
Ceuta	84.777	19	4.461,95
Melilla	86.487	13	6.652,85
Mitjana estatal	8.414.240	87.598	96,06

Taula 11. Densitat de població (hab/km²) a les comunitats autònomes.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

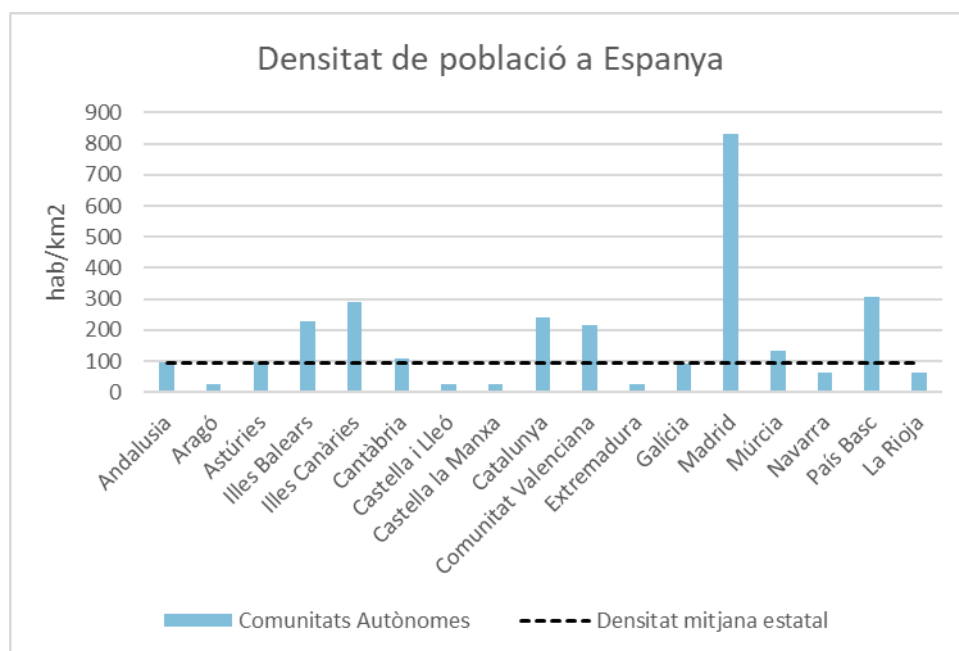

Figura 3. Densitat de població a les comunitats autònomes, 2019.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE.

3.3. TURISME

El turisme mereix un tractament dins d'aquest capítol dedicat al territori. Aquest sector és la principal activitat econòmica a les illes i, a més, repercuteix en un increment important de població. Els informes anuals de la Conselleria de Turisme i l'IBESTAT ofereixen les principals dades d'aquest sector³.

La afluència de turistes també exerceix una forta pressió humana, sobretot durant els mesos de temporada alta. Els més de 16,4 milions de visitants durant el 2019 consumeixen recursos (aigua i energia) i contribueixen en la producció de residus i en la contaminació ambiental. Així mateix, el manteniment del turisme com a base de l'economia de les Illes és una de les principals causes de consum de territori, destinat a la construcció d'hotels, altres residències temporals, espais d'oci, etc.

Per poder observar l'estacionalitat del sector turístic a les illes, es detallen les dades mensuals d'arribada de turistes durant els anys 2016 i 2019. L'any 2016 arribaren 15.369.927 turistes a les Balears. Per Illes, a Mallorca entraren 10.907.246 visitants, a Menorca foren 1.400.783 persones i a les Pitiüses 3.061.894 turistes. Per tant, Menorca és l'illa amb una menor entrada de turistes.

Turistes arribats (2016)				
	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa i Formentera
Gener	197.025	156.044	10.734	30.246
Febrer	260.815	221.365	14.223	25.226
Març	555.319	476.278	20.236	58.806
Abril	949.861	775.101	34.590	140.169
Maig	1.770.796	1.295.214	131.895	343.688
Juny	2.221.622	1.528.951	225.881	466.790
Juliol	2.755.429	1.835.293	323.042	597.093

³ [Anuaris de Turisme: Dades informatives. Conselleria de Turisme i Esport](#)

Agost	2.727.607	1.779.381	328.143	620.082
Setembre	2.140.693	1.442.271	209.819	488.603
Octubre	1.371.530	1.057.215	77.361	236.954
Novembre	242.560	199.128	12.965	30.466
Desembre	176.670	141.005	11.894	23.771
TOTAL	15.369.927	10.907.246	1.400.783	3.061.894

Taula 12. Entrada de turistes per illes i mesos durant l'any 2016.
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT-FRONTUR.

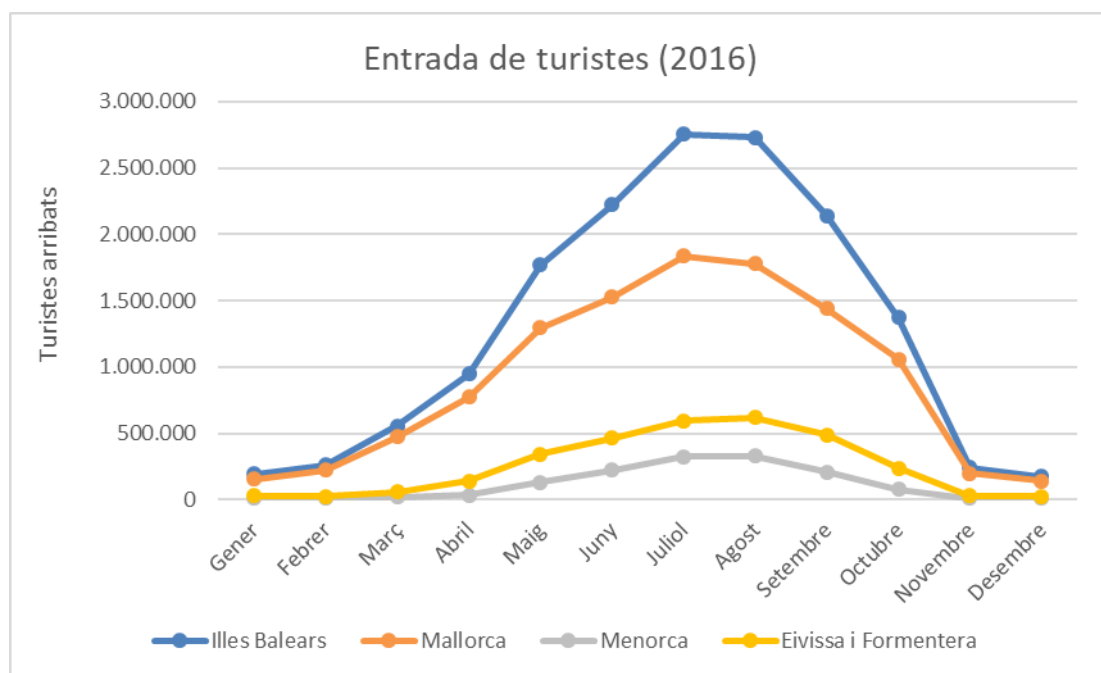

Figura 4. Entrada de turistes per illes i mesos durant l'any 2016.
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT-FRONTUR.

Durant el 2019 arribaren 16.444.775 turistes a les Balears. Per Illes, a Mallorca entraren més d'11.866.512 turistes, a Menorca en foren 1.450.184 i a les Pitiüses, 3.128.075. Per tant, Menorca és l'illa amb una menor entrada de turistes.

Turistes arribats (2019)				
	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa i Formentera
Gener	266.774	226.136	12.005	28.633
Febrer	299.417	257.402	13.228	28.788
Març	532.220	449.236	26.307	56.677
Abril	1.299.477	1.051.956	59.998	187.523
Maig	1.893.575	1.384.663	135.195	373.716
Juny	2.407.026	1.669.285	243.994	493.747
Juliol	2.788.719	1.886.944	319.201	582.573
Agost	2.723.488	1.807.113	328.332	588.043
Setembre	2.299.956	1.628.048	200.022	471.885
Octubre	1.393.965	1.055.453	82.767	255.745
Novembre	298.563	253.143	14.935	30.484

Desembre	241.595	197.133	14.200	30.261
TOTAL	16.444.775	11.866.512	1.450.184	3.128.075

Taula 13. Entrada de turistes per illes i mesos durant l'any 2019.
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT-FRONTUR.

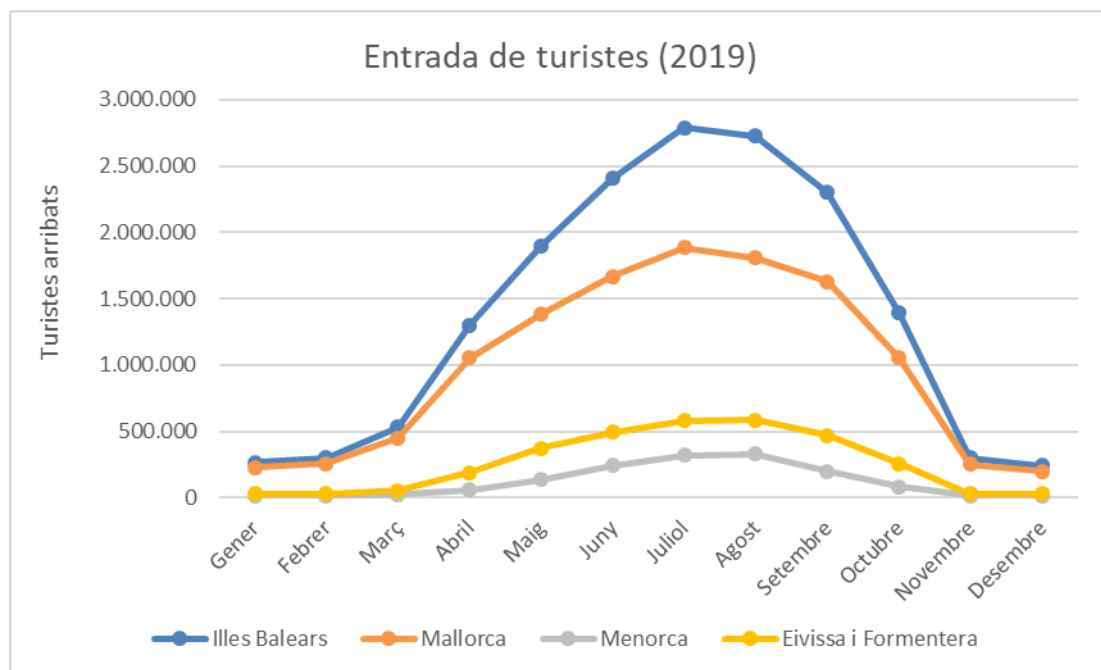

Figura 5. Entrada de turistes per illes i mesos, any 2019.
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT-FRONTUR.

Comparant el anys 2016 i 2019 es pot detectar, en general, una ampliació de la corba, amb un increment de les entrades de turistes durant la temporada baixa. Per tant, el sector turístic presenta una certa tendència a la desestacionalització.

Variació 2016 – 2019 (%)	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa i Formentera
Gener	35,40%	44,92%	11,84%	-5,33%
Febrer	14,80%	16,28%	-7,00%	14,12%
Març	-4,16%	-5,68%	30,00%	-3,62%
Abril	36,81%	35,72%	73,45%	33,78%
Maig	6,93%	6,91%	2,50%	8,74%
Juny	8,35%	9,18%	8,02%	5,77%
Juliol	1,21%	2,81%	-1,19%	-2,43%
Agost	-0,15%	1,56%	0,06%	-5,17%
Setembre	7,44%	12,88%	-4,67%	-3,42%
Octubre	1,64%	-0,17%	6,99%	7,93%
Novembre	23,09%	27,13%	15,19%	0,06%
Desembre	36,75%	39,81%	19,39%	27,30%
TOTAL	6,99%	8,79%	3,53%	2,16%

Taula 14. Variació de l'entrada de turistes per illes i mesos, pel període 2016 – 2019.
Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT-FRONTUR.

L'arribada de turistes a les Balears no és constant al llarg de l'any sinó que, arrel del tipus de turisme majoritari, el sector turístic presenta una destacable estacionalitat, amb una activitat turística mínima durant els mesos de temporada baixa.

Si s'analitzen estrictament els mesos de màxima arribada de turistes (de juny a agost de 2019), s'observa que la meitat dels turistes anuals venen en aquest període. En realitat, però, ja es consideren temporada alta tots els mesos des de maig a setembre, de manera que s'estén la temporada alta a 5 mesos anuals. En aquest període del 2019 arribaren a les illes la major part dels turistes anuals, el 74% del total.

		Illes Balears	Mallorca	Menorca	Pitiüses
2016	Juny-Agost	50,13%	47,16%	62,61%	55,00%
	Maig-Setembre	75,58%	72,26%	87,01%	82,18%
2019	Juny-Agost	48,16%	45,20%	61,48%	53,21%
	Maig-Setembre	73,66%	70,59%	84,59%	80,24%

Taula 15. Estacionalitat del turisme (% de turistes arribats en temporada alta respecte el total anual).

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

Per illes, on més es nota l'estacionalitat és a Menorca on, durant la temporada alta, arriben a l'illa gairebé el 85% dels visitants anuals. A les Pitiüses i Mallorca aquest valor és del 80% i del 70%, respectivament. Si es comparen aquestes dades amb les mateixes de l'any 2016 s'observa una lleugera reducció de l'estacionalitat (d'entre 2 i 3 punts percentuals), de manera que es tendeix a una certa desestacionalització del turisme.

El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears (CES) realitza anualment una memòria sobre l'economia, el treball i la societat de les illes⁴. En aquesta s'exposen també les dades d'estades turístiques a les Illes.

	Estades turístiques			
	2016	2017	2018	2019
Illes Balears	110.673.008	117.170.152	111.368.170	109.442.174
Mallorca	81.204.091	86.327.752	80.976.861	80.157.150
Menorca	10.740.084	11.072.509	10.725.336	10.265.743
Pitiüses	18.728.834	19.769.890	19.665.974	19.019.279

Taula 16. Estades turístiques (2016 - 2019).

Font: elaboració pròpia a partir de dades de les memòries del CES.

En l'any 2017 es va produir el màxim d'estades turístiques del període estudiat, amb una posterior reducció a totes les illes. Aquest màxim va ser especialment destacable a Mallorca.

L'IBESTAT presenta les places turístiques de les Illes Balears tot i que no inclou les dades relatives al lloguer vacacional. Aquest tipus d'establiment turístic es va regular per primera vegada l'any 2017, mitjançant una modificació de la Llei 2/2012, de 19 de juliol, de turisme de les Illes Balears. Per tant, les dades de l'IBESTAT són incompletes, sobretot tenint en compte la gran quantitat d'oferta d'aquest tipus, que s'ha incrementat notablement en la darrera dècada. Tot i això, la informació de l'IBESTAT permet analitzar l'evolució de les places turístiques ofertades a les Illes Balears des dels anys 80.

⁴ https://www.caib.es/sites/ces/es/l/memoria_socioeconomica_y_laboral-7/

Any	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
1983	273.837	198.015	15.483	55.228	5.111
1985	290.748	210.098	17.242	58.107	5.301
1990	386.952	268.134	34.330	77.224	7.264
1995	385.265	260.180	41.305	76.311	7.469
2000	411.441	276.661	47.086	80.020	7.674
2005	423.112	286.408	49.172	79.864	7.668
2010	422.971	286.618	49.720	78.925	7.708
2015	424.168	288.831	49.656	77.883	7.798
2019	443.019	303.566	52.466	78.891	8.096
%var. 1983-2019	61,78%	53,30%	238,86%	42,85%	58,40%

Taula 17. Evolució del número de places en allotjaments turístics per illa (1983-2019).

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

El nombre de places per illes mostra un creixement continu des de l'any 1983, primer any amb dades completes a l'IBESTAT. El major increment l'ha patit l'illa de Menorca, amb un 238,86% d'augment. En canvi, Eivissa mostra un increment menor, amb un 42,85%. L'any 1990 es va produir un augment important a totes les illes.

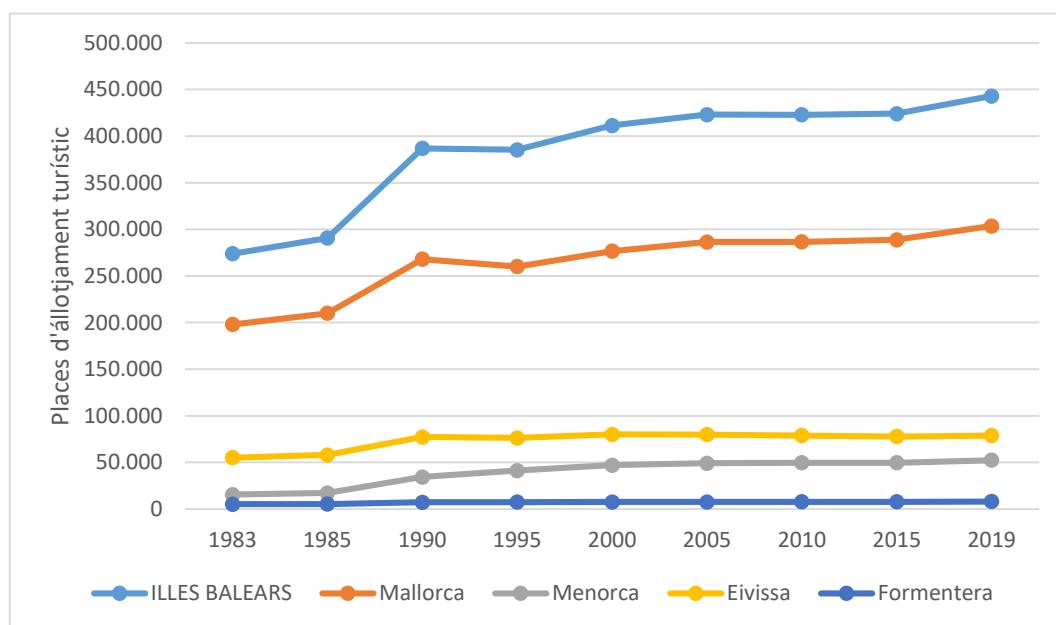

Figura 6. Evolució de les places en allotjaments turístics per illa (1983-2019).

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

És important conèixer el número total d'establiments turístics legals de les illes, així com les places turístiques disponibles. Aquesta informació, obtinguda de cada un dels Consells Insulars i de l'IBESTAT, inclou tant els allotjaments turístics convencionals com l'oferta de lloguer vacacional (ETH i HTV). A continuació es presenten aquestes dades per municipi i illa, corresponents als anys 2019 i 2020.

ESTABLIMENTS TURÍSTICS	Allotjaments turístics	Lloguer vacacional (ETH i HTV)	Total
MALLORCA	1.795	16.655	18.450
Alaró	13	137	150
Alcúdia	92	1.391	1.483
Algaida	8	146	154
Andratx	18	371	389
Ariany	2	78	80
Artà	22	567	589
Banyalbufar	6	69	75
Binissalem	2	107	109
Búger	1	109	110
Bunyola	15	99	114
Calvià	252	445	697
Campanet	7	159	166
Campos	37	568	605
Capdepera	117	584	701
Consell	1	31	32
Costitx	3	55	58
Deià	7	108	115
Escorca	2	21	23
Esporles	11	82	93
Estellencs	5	27	32
Felanitx	57	768	825
Fornalutx	7	99	106
Inca	7	209	216
Lloret de Vistalegre	3	49	52
Lloseta	3	58	61
Llubí	5	80	85
Llucmajor	74	635	709
Manacor	72	952	1.024
Mancor de la Vall	1	50	51
Maria de la Salut	8	88	96
Marratxí	3	156	159
Montuïri	6	67	73
Muro	41	311	352
Palma	293	622	915
Petra	7	115	122
Pollença	79	2.429	2.508
Porreres	11	109	120
Puigpunyent	6	66	72
Sa Pobla	4	255	259
Sant Joan	2	59	61
Sant Llorenç des Cardassar	96	410	506
Santa Eugènia	1	40	41
Santa Margalida	62	662	724
Santa Maria del Camí	7	66	73

Santanyí	106	1.240	1.346
Selva	20	232	252
Sencelles	9	122	131
Ses Salines	36	284	320
Sineu	9	143	152
Sóller	51	606	657
Son Servera	72	347	419
Valldemossa	14	133	147
Vilafranca de Bonany	2	39	41
MENORCA	401	5.076	5.477
Alaior	44	984	1.028
Ciutadella	209	1.580	1.789
Es Castell	13	232	245
Es Mercadal	38	718	756
Es Migjorn Gran	18	70	88
Ferrerries	14	97	111
Maó	32	372	404
Sant Lluís	33	1.023	1.056
EIVISSA	546	2.261	2.807
Eivissa	109	46	155
Sant Antoni de Portmany	138	319	457
Sant Joan de Labritja	50	247	297
Sant Josep de sa Talaia	106	908	1.014
Santa Eulària des Riu	143	741	884
FORMENTERA	121	1.254	1.375

Taula 18. Nombre d'establiments turístics per municipis (dades dels anys 2019 i 2020).
Font: Elaboració pròpia a partir de dades dels Consells Insulars.

PLACES TURÍSTIQUES	Allotjaments turístics	Lloguer vacacional (ETH i HTV)	Total
MALLORCA	303.566	103.121	406.687
Alaró	212	952	1.164
Alcúdia	27.878	8.194	36.072
Algaida	209	985	1.194
Andratx	3.646	2.282	5.928
Ariany	54	515	569
Artà	582	3.485	4.067
Banyalbufar	231	391	622
Binissalem	78	706	784
Búger	22	688	710
Bunyola	268	659	927
Calvià	61.437	3.277	64.714
Campanet	228	991	1.219
Campos	834	3.628	4.462
Capdepera	19.566	3.382	22.948
Consell	50	230	280
Costitx	41	349	390
Deià	475	678	1.153

Escorca	10	137	147
Esporles	207	598	805
Estellencs	153	169	322
Felanitx	5.976	5.186	11.162
Fornalutx	147	490	637
Inca	132	1.380	1.512
Lloret de Vistalegre	58	289	347
Lloseta	63	378	441
Llubí	38	466	504
Llucmajor	13.951	4.255	18.206
Manacor	15.255	5.948	21.203
Mancor de la Vall	22	331	353
Maria de la Salut	122	523	645
Marratxí	57	1.170	1.227
Montuiri	187	424	611
Muro	16.934	2.006	18.940
Palma	49.830	4.355	54.185
Petra	117	750	867
Pollença	7.536	14.110	21.646
Porreres	254	717	971
Puigpunyent	186	412	598
Sa Pobla	49	1.770	1.819
Sant Joan	28	400	428
Sant Llorenç des Cardassar	25.966	2.288	28.254
Santa Eugènia	12	251	263
Santa Margalida	13.438	3.784	17.222
Santa Maria del Camí	133	479	612
Santanyí	16.821	7.662	24.483
Selva	358	1.520	1.878
Sencelles	153	797	950
Ses Salines	4.104	1.312	5.416
Sineu	131	882	1.013
Sóller	3.317	3.253	6.570
Son Servera	11.588	2.110	13.698
Valldemossa	334	862	1.196
Vilafranca de Bonany	88	265	353
MENORCA	52.466	25.936	78.402
Alaior	7.136	4.710	11.846
Ciutadella	23.862	7.831	31.693
Es Castell	1.291	1.092	2.383
Es Mercadal	7.227	3.575	10.802
Es Migjorn Gran	3.748	442	4.190
Ferrerries	1.124	626	1.750
Maó	2.120	2.035	4.155
Sant Lluís	5.958	5.625	11.583
EIVISSA	78.891	18.390	97.281
Eivissa	13.751	263	14.014

Sant Antoni de Portmany	16.047	2.641	18.688
Sant Joan de Labritja	5.664	1.815	7.479
Sant Josep de sa Talaia	21.579	7.237	28.816
Santa Eulària des Riu	21.850	6.434	28.284
FORMENTERA	8.096	6.839	14.935

Taula 19. Nombre de places turístiques per municipi (dades dels anys 2019 i 2020).

Font: elaboració pròpia a partir de dades dels Consells Insulars.

Els municipis amb una major oferta de places turístiques són Calvià, Palma i Alcúdia, tant de Mallorca com del conjunt de les Balears. A Menorca, el municipi amb més places és Ciutadella; mentre que a Eivissa, Sant Josep de sa Talaia és el primer però gairebé empatat amb Santa Eulària des Riu. Per illes, es presenten els següents resultats de places turístiques:

ILLA	PLACES		
	Allotjaments turístics	Lloguer vacacional	TOTAL
Mallorca	303.566	103.121	406.687
Menorca	52.466	25.936	78.402
Eivissa	78.891	18.390	97.281
Formentera	8.096	6.839	14.935
TOTAL Illes Balears	443.019	154.286	597.305

Taula 20. Places turístiques, per tipus i illa (dades dels anys 2019 i 2020).

Font: elaboració pròpia a partir de dades dels Consells Insulars.

També cal destacar les notables diferències en el tipus d'establiment turístic, sigui per allotjaments turístics tradicionals o oferta de lloguer vacacional (ETH i HTV). Per illes, es detecta la següent proporció de les places oferides:

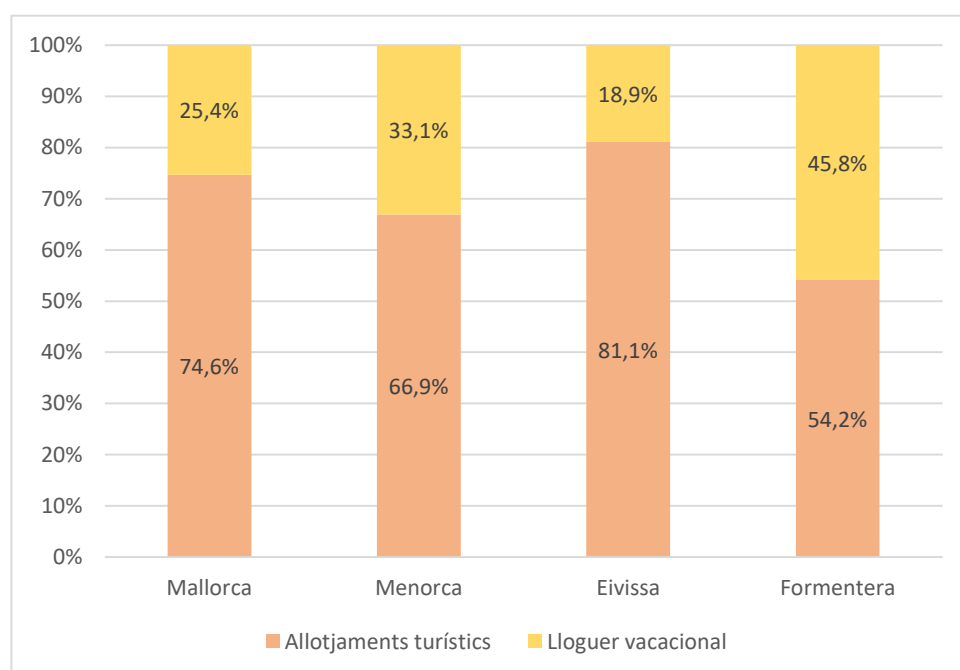

Figura 7. Percentatge de places turístiques per tipologia i illa (dades dels anys 2019 i 2020).

Font: elaboració pròpia a partir de dades dels Consells Insulars.

Formentera, tot i ser l'illa amb menys places turístiques, presenta el major percentatge de lloguer vacacional sobre el total de places, representant gairebé la meitat de l'oferta. Per

contra, Eivissa és la que disposa d'un major percentatge de places convencionals, amb només un 19% de places de lloguer vacacional.

És interessant conèixer el percentatge de places que representa el lloguer vacacional a cada municipi, com es presenta al Mapa 29. En línies generals, s'observa que els municipis més turístics presenten un major percentatge d'allotjaments convencionals.

Per tal de valorar la importància de l'oferta turística per municipi s'utilitza el concepte de densitat de places. D'aquesta manera, s'analitza la quantitat total de places turístiques registrades en relació amb la població total del municipi.

	Places (2019 i 2020)	Habitants (2019)	Densitat (places/hab)
MALLORCA	406.687	896.038	0,454
Alaró	1.164	5.572	0,209
Alcúdia	36.072	20.241	1,782
Algaida	1.194	5.642	0,212
Andratx	5.928	11.271	0,526
Ariany	569	868	0,656
Artà	4.067	7.845	0,518
Banyalbufar	622	515	1,208
Binissalem	784	8.567	0,092
Búger	710	1.050	0,676
Bunyola	927	6.809	0,136
Calvià	64.714	50.559	1,280
Campanet	1.219	2.640	0,462
Campos	4.462	10.862	0,411
Capdepera	22.948	11.868	1,934
Consell	280	4.053	0,069
Costitx	390	1.288	0,303
Deià	1.153	617	1,869
Escorca	147	212	0,693
Esporles	805	5.062	0,159
Estellencs	322	315	1,022
Felanitx	11.162	17.780	0,628
Fornalutx	637	660	0,965
Inca	1.512	33.319	0,045
Lloret de Vistalegre	347	1.372	0,253
Lloseta	441	5.988	0,074
Llubí	504	2.273	0,222
Llucmajor	18.206	36.914	0,493
Manacor	21.203	43.808	0,484
Mancor de la Vall	353	1.509	0,234
Maria de la Salut	645	2.227	0,290
Marratxí	1.227	37.193	0,033
Montuïri	611	2.912	0,210
Muro	18.940	7.085	2,673
Palma	54.185	416.065	0,130
Petra	867	2.860	0,303

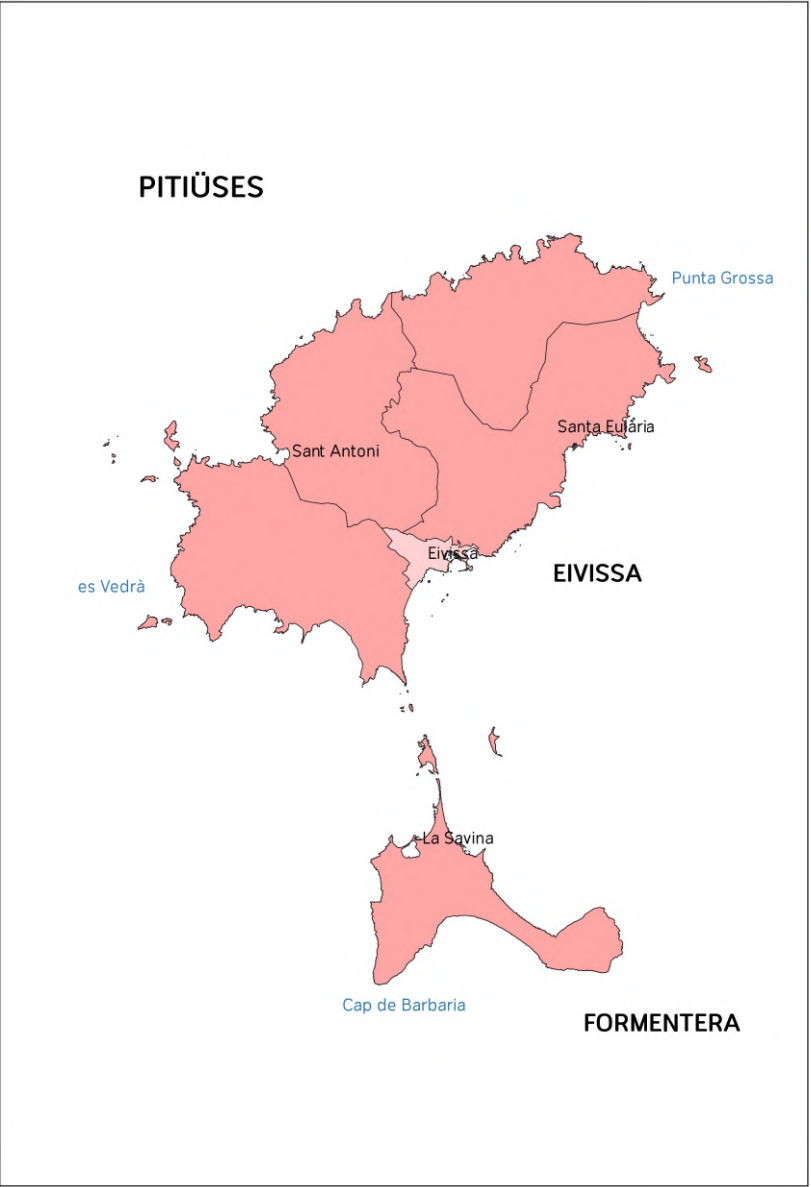
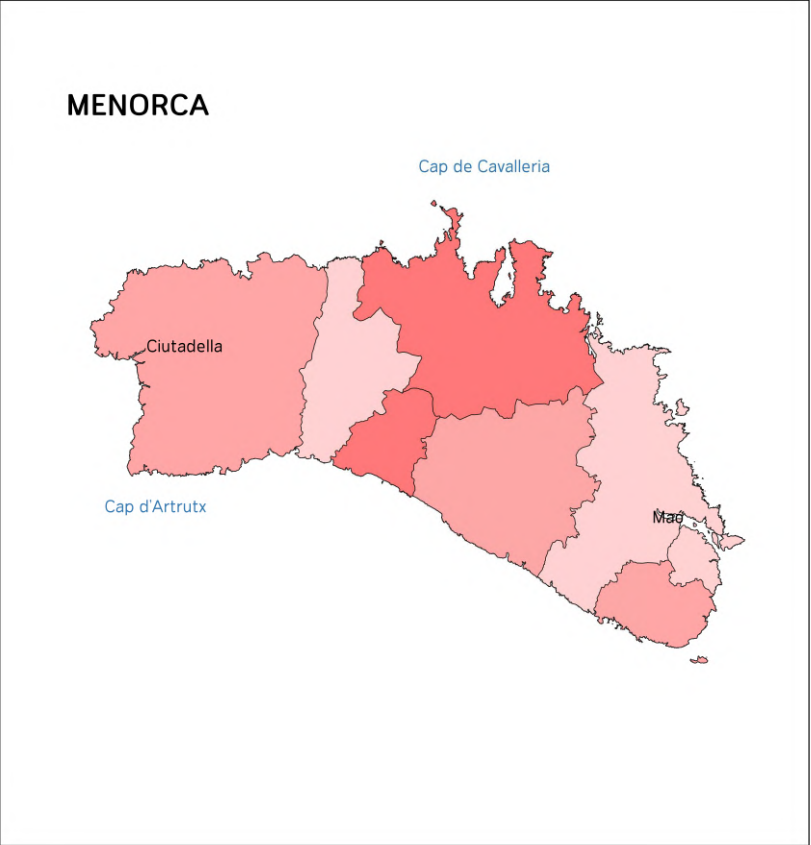
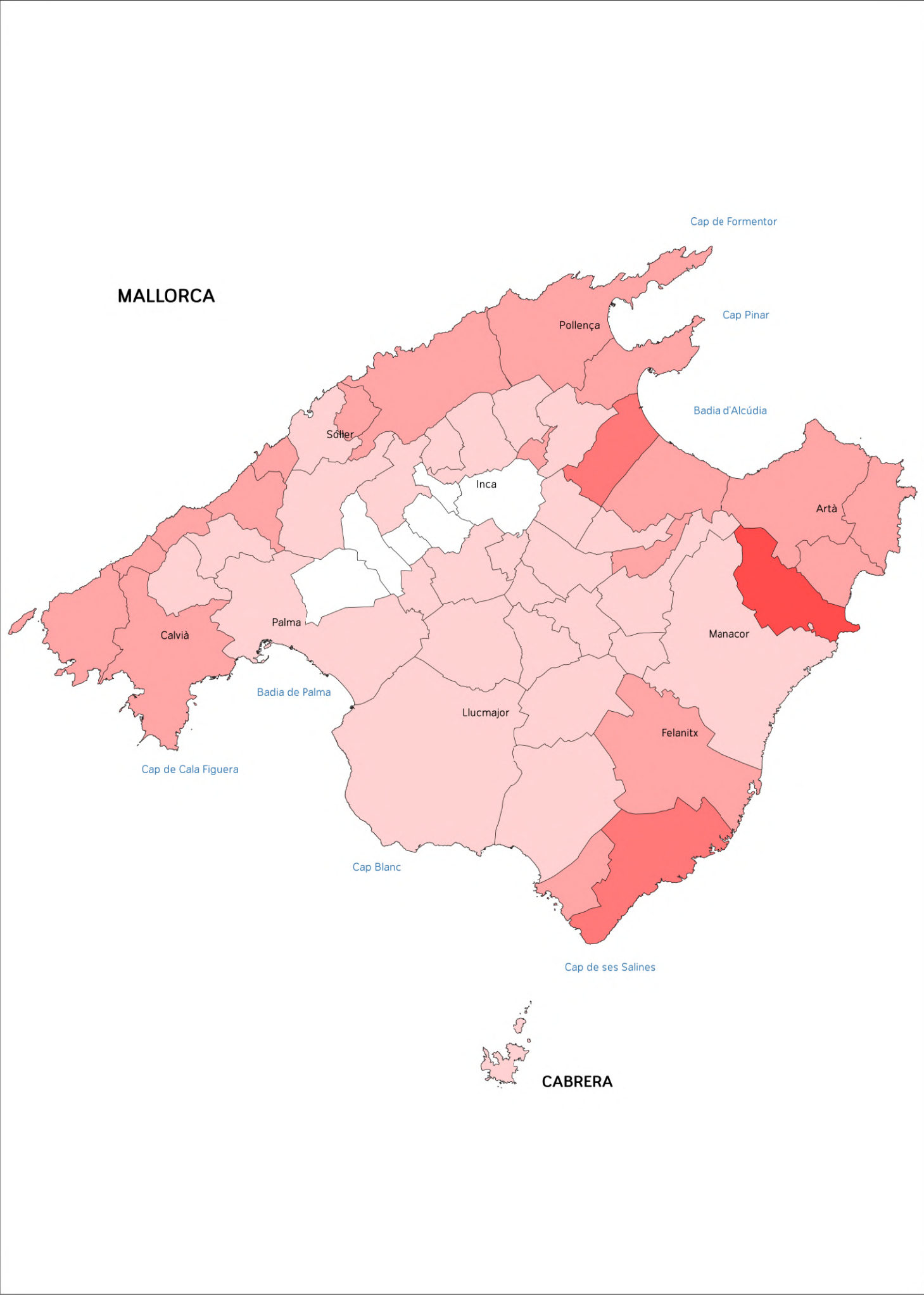
Pollença	21.646	16.283	1,329
Porreres	971	5.502	0,176
Puigpunyent	598	2.012	0,297
Sa Pobla	1.819	13.475	0,135
Sant Joan	428	2.108	0,203
Sant Llorenç des Cardassar	28.254	8.431	3,351
Santa Eugènia	263	1.561	0,168
Santa Margalida	17.222	12.485	1,379
Santa Maria del Camí	612	7.375	0,083
Santanyí	24.483	12.237	2,001
Selva	1.878	4.014	0,468
Sencelles	950	3.290	0,289
Ses Salines	5.416	4.960	1,092
Sineu	1.013	3.862	0,262
Sóller	6.570	13.705	0,479
Son Servera	13.698	11.568	1,184
Valldemossa	1.196	1.969	0,607
Vilafranca de Bonany	353	3.380	0,104
MENORCA	78.402	93.397	0,839
Alaior	11.846	9.065	1,307
Ciutadella	31.693	29.840	1,062
Es Castell	2.383	7.434	0,321
Es Mercadal	10.802	5.038	2,144
Es Migjorn Gran	4.190	1.405	2,982
Ferrerries	1.750	4.777	0,366
Maó	4.155	29.040	0,143
Sant Lluís	11.583	6.798	1,704
EIVISSA	97.281	147.914	0,658
Eivissa	14.014	49.783	0,282
Sant Antoni de Portmany	18.688	26.306	0,710
Sant Joan de Labritja	7.479	6.397	1,169
Sant Josep de sa Talaia	28.816	27.413	1,051
Santa Eulària des Riu	28.284	38.015	0,744
FORMENTERA	14.935	12.111	1,233
ILLES BALEARS	597.305	1.149.460	0,520

Taula 21. Densitat de places turístiques per municipi.

Font: elaboració pròpia a partir de dades dels Consells Insulars.

Els municipis amb una densitat superior a 1 plaça per cada habitant són Alcúdia, Calvià, Capdepera, Muro, Sant Llorenç des Cardassar, Santa Margalida, Santanyí, Son Servera, Es Mercadal i Es Migjorn Gran.

El municipi amb una major densitat turística és Sant Llorenç des Cardassar, on hi ha més de 3,3 places per habitant. Santanyí, Es Mercadal, Muro i Es Migjorn Gran tenen entre 2 i 3 places per habitant. El Mapa 28 mostra els resultats de densitat de places per tots els municipis de les Illes Balears.

**ESTAT DEL MEDI AMBIENT
A LES ILLES BALEARS 2016-2019**

MAPA 28: DENSITAT DE PLACES TURÍSTIQUES

- Densitat turística per municipi places/habitants**
- Molt baixa (0 - 0,1 pl./hab.)
 - Baixa (0,1 - 0,5 pl./hab.)
 - Moderada (0,5 - 2 pl./hab.)
 - Alta (2 - 3 pl./hab.)
 - Molt alta (3 - 4 pl./hab.)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades dels Consells insulars

TERRITORI

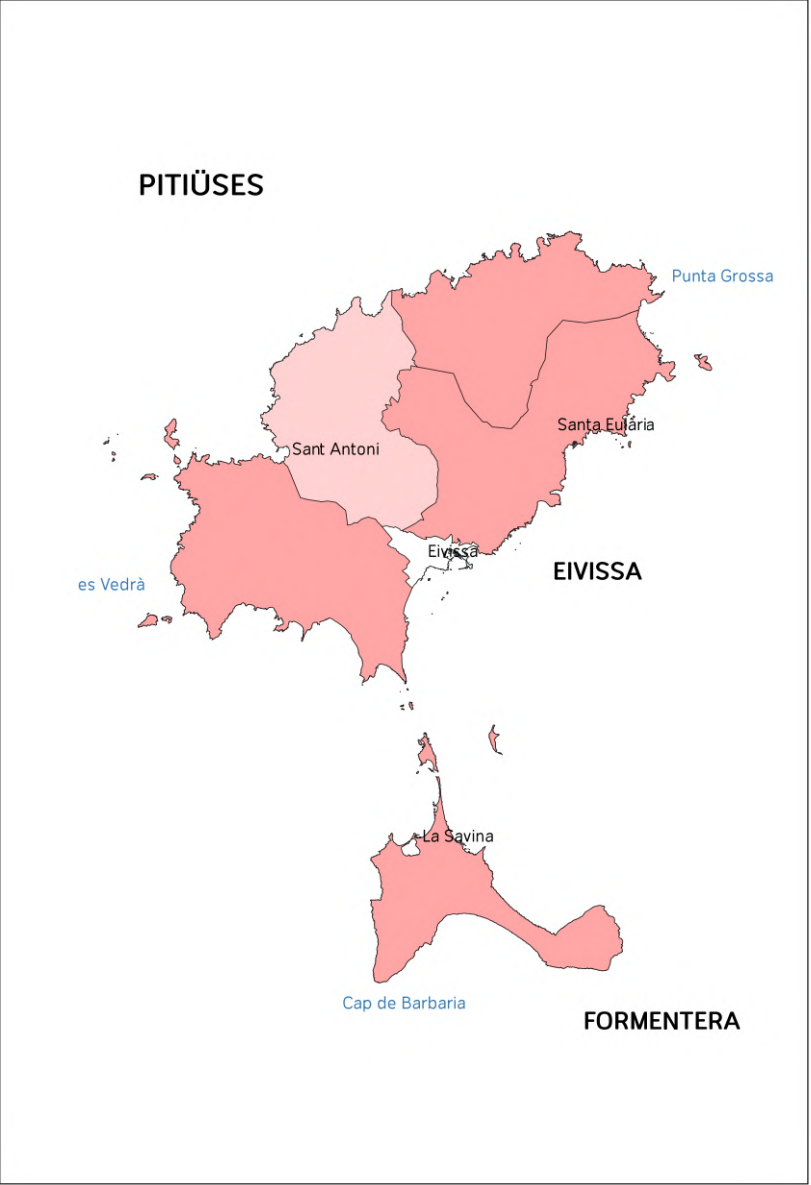
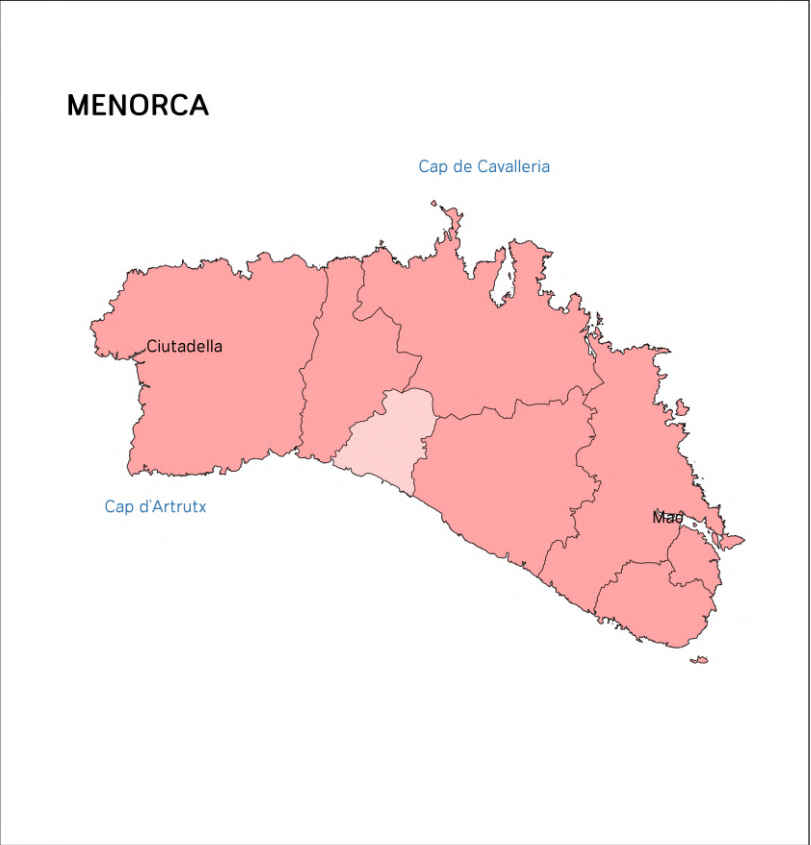
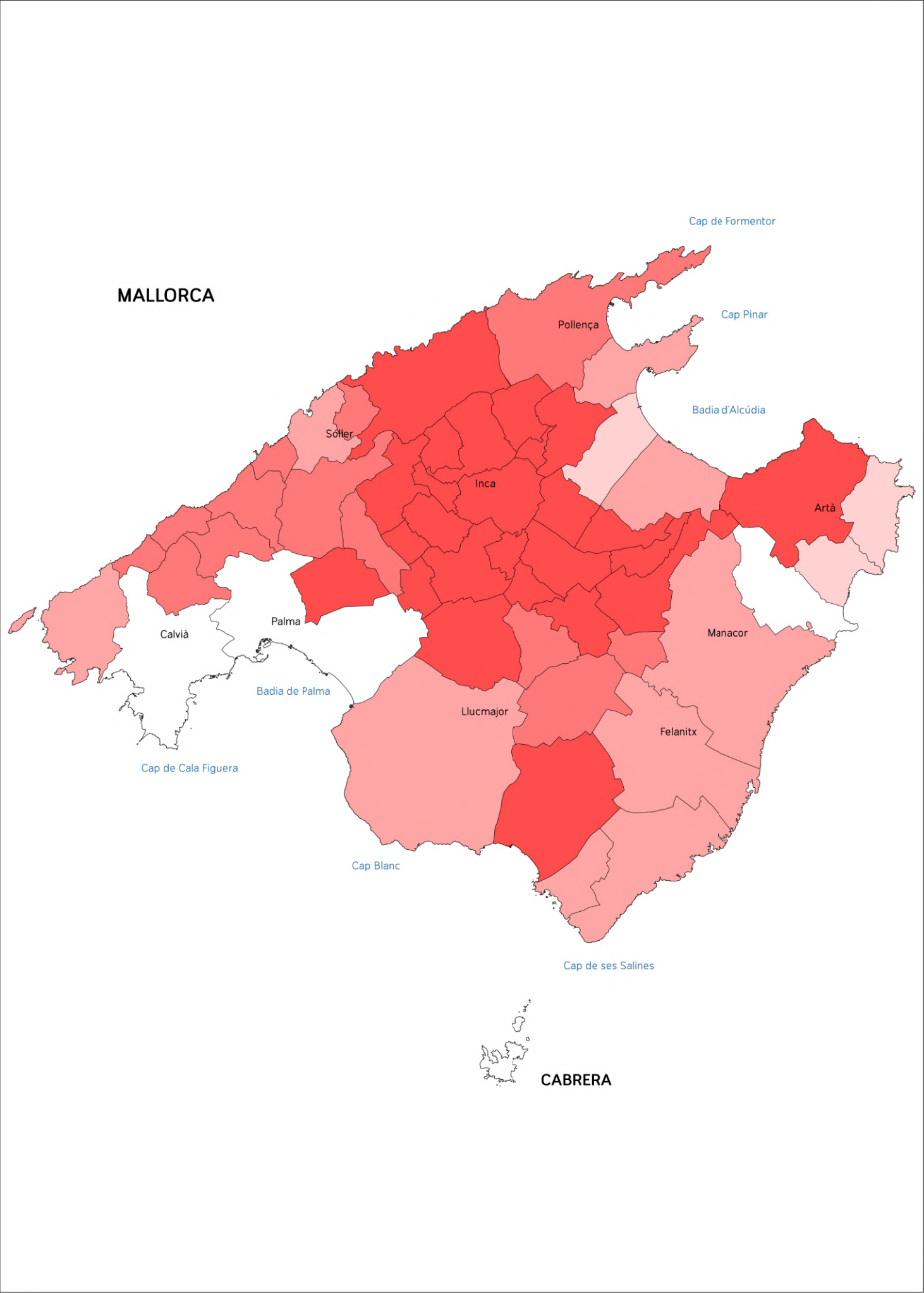
MARÇ 2023

ETRS89 - Escala 1: 530.000
0 5 10 km

GOBIERNO DE LAS ILLES BALEARS
CONSELLERIA
DE MEDI AMBIENT
I TERRITORI

**ESTAT DEL MEDI AMBIENT
A LES ILLES BALEARS 2016-2019**

**MAPA 29: PROPORCIÓ D'ESTADES
TURÍSTIQUES EN HABITATGES**

- Proporció ETH per municipi ETH/places**
Molt baixa (0 - 10%)	Alta (50% - 80%)
Baixa (10% - 20%)	Molt alta (80% - 100%)
Moderada (20% - 50%)	

Font: Elaboració pròpia a partir de dades dels Consells insulars

TERRITORI

MARÇ 2023

ETRS89 - Escala 1: 530.000

0 5 10 km

GOVERN DE LES ILLES BALEARS
CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

3.4. TRANSPORTS

Malgrat aquest tema es desenvolupa al capítol 12 de forma més exhaustiva, aquest apartat inclou una aproximació a l'impacte territorial de les infraestructures de transport lineal. Per a calcular la longitud de la xarxa de carreteres només s'han considerat les de caire supramunicipal. Segons el Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, les Illes Balears disposen de 2.297 km de carreteres. Això significa que hi ha 460 metres de carretera per cada quilòmetre quadrat de superfície.

ILLES BALEARS	Vies de gran capacitat	Altres vies			Total
		< 5 metres	5 – 7 metres	> 7 metres	
km	191	317	759	1.030	2.297
km/km ² superfície	0,038	0,064	0,152	0,206	0,460

Taula 22. Quilòmetres de carreteres per tipologia i per superfície total (2018).

Font: Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana⁵.

Només l'illa de Mallorca disposa de línies de ferrocarril. En aquest cas també s'han tingut en compte les línies del metro de Palma i el tramvia de Sóller. En total hi ha 119 quilòmetres de via fèrria. Aquesta xifra suposa que hi hagi 32,8 metres de xarxa per quilòmetre quadrat de superfície a Mallorca i només 23,9 m/km² per al conjunt de l'arxipèlag.

Municipi	Ferrocarril		
	km	km/hab	km/km ²
Binissalem	4,22	0,0005	0,14
Bunyola	10,37	0,0015	0,12
Consell	3,42	0,0008	0,25
Inca	13,89	0,0004	0,24
Lloseta	2,88	0,0005	0,24
Llubí	3,31	0,0015	0,09
Manacor	5,15	0,0001	0,02
Marratxí	8,77	0,0002	0,16
Muro	1,85	0,0003	0,03
Palma	20,34	0,0000	0,10
Petra	12,58	0,0044	0,18
Sa Pobla	2,69	0,0002	0,06
Sant Joan	1,58	0,0007	0,04
Santa Maria	3,78	0,0005	0,10
Sineu	11,50	0,0030	0,24
Sóller	12,86	0,0009	0,30

Taula 23. Densitat de la xarxa de ferrocarril a les illes (2021).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de SITIBSA.

⁵ [Longitudes provinciales de todas las redes | Ministerio de Transportes, Movilidad y Agenda Urbana \(mitma.gob.es\)](https://mitma.gob.es/)

3.5. ÍNDEX DE PRESSIÓ HUMANA (IPH)

Un dels indicadors més utilitzats per mesurar la pressió humana en zones turístiques és l'Índex de Pressió Humana, el qual intenta relacionar les dades de població visitant amb les dades dels residents i obtenir així una única dada de persones que són a les Illes o a la Comunitat mensualment i anualment⁶.

Els resultats per illes i per mes durant el 2019 són els següents:

2019	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Gener	1.175.519	918.106	95.836	148.548	13.029
Febrer	1.212.378	943.597	98.268	156.637	13.877
Març	1.271.485	990.362	102.088	163.946	15.089
Abril	1.456.009	1.130.127	111.668	196.106	18.108
Maig	1.602.785	1.207.677	133.993	237.564	23.551
Juny	1.794.927	1.326.264	164.866	273.056	30.741
Juliol	1.942.165	1.416.360	191.828	303.042	30.934
Agost	1.985.118	1.424.488	210.795	317.166	32.668
Setembre	1.770.588	1.313.352	159.434	270.482	27.320
Octubre	1.553.461	1.193.429	121.108	218.933	19.991
Novembre	1.233.599	961.479	98.380	160.206	13.533
Desembre	1.181.833	924.373	96.189	148.541	12.730

Taula 24. IPH en persones per illes i mesos durant el 2019.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

Aquest indicador posa de manifest la influència que té el turisme en relació a la pressió humana a les Illes Balears, en especial en els mesos d'estiu. El valor més alt de pressió humana es registra durant el mes d'agost, quan es troben quasi 2 milions de persones a la Comunitat, amb una densitat poblacional de 398,23 hab/km². Durant 6 mesos a l'any (maig-octubre), la pressió de la població és superior a 1,5 milions d'habitants.

A Mallorca, durant 6 mesos la pressió de la població és equivalent a més d'un milió d'habitants; a Menorca la pressió és superior a 100.000 habitants durant 6 mesos i a les Pitiüses són més de 200.000 habitants durant 5 mesos.

L'anàlisi de l'IPH mensual del període 2016-2019 per illes, mostra els mateixos patrons anuals a totes elles i no hi ha variacions notables.

⁶ Mateu, J. 2008. L'evolució demogràfica. "Sa Nostra" Caixa de Balears - Societat d'Història Natural de les Balears, 2008. "Estat del Medi Ambient Illes Balears 2002-2003". Col·lecció Papers de Natura Palma de Mallorca.

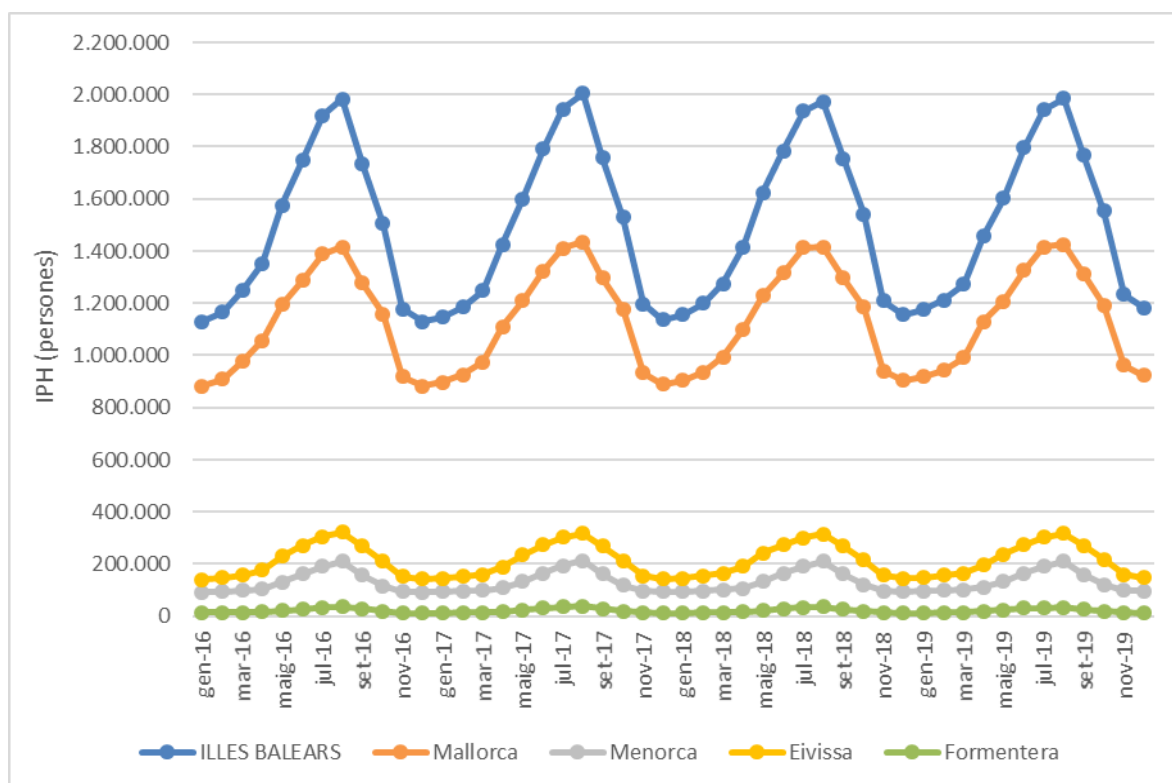

Figura 8. IPH per illes i mesos, 2016-2019.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

L'evolució de l'IPH entre 2002 i 2013 mostra un increment continu, excepte un petit descens entre els anys 2008 i 2009 coincidint amb l'esclat de la crisi financera i un descens en l'arribada de turistes.

	Mitjana anual IPH					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ILLES BALEARS	1.136.014	1.162.343	1.189.653	1.217.718	1.260.482	1.282.674
MALLORCA	870.631	892.652	914.277	935.008	965.549	985.015
MENORCA	110.899	112.884	113.381	114.913	118.644	119.586
PITIUSES	154.485	156.807	161.995	167.797	176.289	178.073

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ILLES BALEARS	1.306.910	1.304.525	1.320.986	1.357.455	1.381.725	1.399.397
MALLORCA	1.006.602	1.005.415	1.014.541	1.035.524	1.052.519	1.063.006
MENORCA	119.066	116.869	118.098	121.418	123.142	123.580
PITIUSES	181.242	182.240	188.348	200.513	206.065	212.811

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ILLES BALEARS	1.411.585	1.430.327	1.472.221	1.497.284	1.502.286	1.514.989
MALLORCA	1.069.631	1.082.650	1.112.121	1.131.490	1.135.868	1.145.801
MENORCA	123.370	125.567	128.806	131.203	130.928	132.038
PITIUSES	218.585	222.110	231.295	234.591	235.490	237.150

Taula 25. Mitjana anual de l'IPH entre 2002 i 2019.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

L'IPH mitjana anual ha augmentat entre els anys 2002 i 2019 en un 33,36%. Les Pitiüses registren el major increment, amb un 53,51%. En canvi, a Menorca només s'ha incrementat en un 19%.

Les dades que es mostren a continuació indiquen la diferència que hi ha entre la població de dret i la població de fet entre els anys 2002 i 2019. Per al conjunt de les illes aquesta diferència s'ha anat incrementant encara que s'han registrat fluctuacions al llarg del temps. L'increment registrat a l'illa de Menorca és el menor de totes les illes, només un 20%.

Diferència entre població resident i IPH (IPH – residents)				
	ILLES BALEARS	MALLORCA	MENORCA	PITIÜSES
2002	219.046	139.853	32.103	47.091
2003	214.982	139.068	31.817	44.097
2004	234.608	155.455	30.509	48.644
2005	234.587	157.187	28.216	49.184
2006	259.420	174.786	30.210	54.424
2007	252.024	170.740	29.351	51.933
2008	234.066	160.392	26.632	47.042
2009	209.099	143.018	22.954	43.126
2010	214.937	145.474	23.715	45.749
2011	244.341	162.110	26.543	55.688
2012	262.286	176.372	27.964	57.951
2013	287.723	198.243	28.397	61.083
2014	308.143	211.318	30.057	66.769
2015	325.848	223.361	33.219	69.268
2016	365.001	250.691	37.205	77.106
2017	381.285	262.797	40.033	78.455
2018	373.378	255.755	39.008	78.615
2019	365.529	249.763	38.641	77.125
% var. 2002-2019	66,87%	78,59%	20,36%	63,78%

Taula 26. Diferència entre població resident i IPH, 2002-2019.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

3.6. CONSTRUCCIÓ I HABITATGE

La construcció és un sector econòmic important a les Illes, relacionat amb l'evolució de la població i del turisme. Per tal de poder estimar la incidència d'aquest sector sobre el medi, concretament sobre el territori, a continuació es mostren algunes dades sobre l'evolució de la construcció durant els darrers anys a les illes.

En primer lloc es tracta l'evolució de l'habitatge, tant lliure com de protecció oficial. A continuació s'aporta informació sobre projectes visats i les seves tipologies.

Any	Habitatges lliures iniciats	Habitatges lliures acabats	Any	Habitatges lliures iniciats	Habitatges lliures acabats
1992	4.138	7.312	2006	12.795	10.172
1993	2.196	5.043	2007	13.475	12.162

1994	3.263	4.525	2008	5.886	11.827
1995	5.081	2.420	2009	2.187	9.071
1996	3.658	4.145	2010	1.894	5.171
1997	5.999	5.327	2011	1.580	3.364
1998	8.382	3.663	2012	934	2.559
1999	12.132	5.873	2013	989	1.226
2000	11.841	9.706	2014	896	1.171
2001	11.868	12.047	2015	1.636	1.426
2002	9.024	12.090	2016	1.829	1.009
2003	5.572	11.537	2017	1.791	1.743
2004	9.470	8.888	2018	3.073	1.699
2005	10.633	10.372	2019	3.112	2.144

Taula 27. Evolució de la construcció d'habitatges entre 1992 i 2019.
Font: Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana⁷.

	Habitatges de protecció oficial acabats		Habitatges de protecció oficial acabats
1992	378	2006	405
1993	428	2007	385
1994	734	2008	239
1995	1553	2009	339
1996	1403	2010	391
1997	1403	2011	288
1998	1000	2012	69
1999	953	2013	168
2000	120	2014	32
2001	598	2015	0
2002	382	2016	14
2003	304	2017	0
2004	1034	2018	0
2005	411	2019	18

Taula 28. Evolució de la construcció d'habitatges de protecció oficial entre 1992 i 2019.
Font: Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana.

⁷ <https://www.mitma.gob.es/informacion-para-el-ciudadano/informacion-estadistica/vivienda-y-actuaciones-urbanas/estadisticas/vivienda-y-suelo>

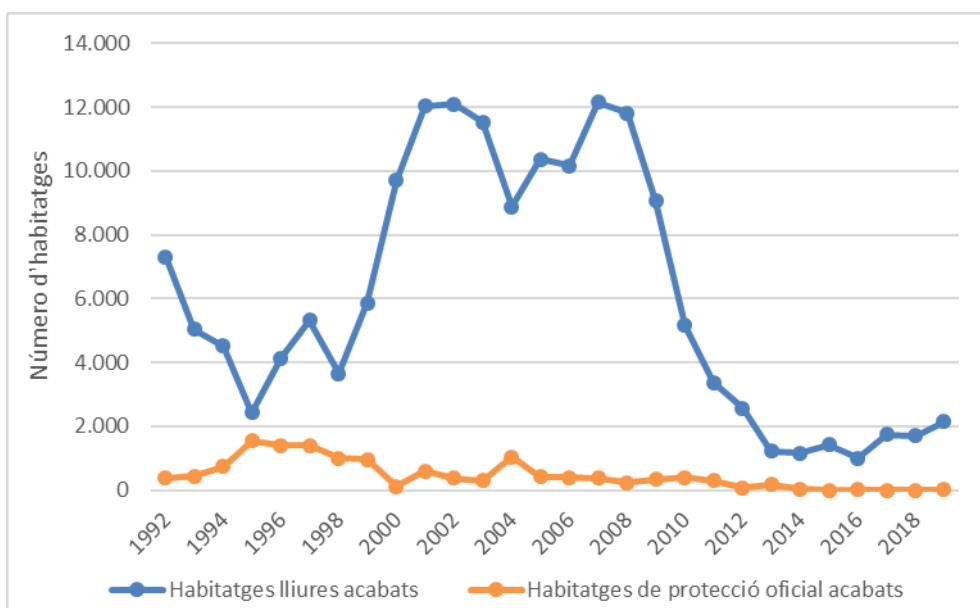

Figura 9. Habitatge lliure i de protecció oficial (HPO) acabats a les Illes Balears entre 1992 i 2019.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana.

Després d'un període de creixement notable del nombre d'habitatges lliures acabats (1996-2001) hi va haver un descens important entre els anys 2001 i 2004. Després es produí un altre increment d'habitatges lliures, fins l'any 2007. Després de l'esclat de la bombolla immobiliària al 2008, les xifres d'habitatges lliures caigueren de forma sobtada fins l'any 2013, assolint nivells més baixos que al 1996. Des de llavors s'està incrementant de forma suau el nombre d'habitatges lliure acabats. Per contra, els HPO van assolir els valors màxims entre el 1995 i el 1997. Des d'aquell moment, amb comptades excepcions, s'ha anat reduït el nombre de qualificacions definitives d'habitatges de protecció oficial.

		Illes Balears	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Superfície projectes visats per illes i tipologia (m²)	Residencial 2016	934.597,2	701.101,2	72.998,6	160.497,7
	Residencial 2019	1.354.386,0	1.042.453,6	96.687,5	215.245,0
	Industrial 2016	35.296,1	29.497,3	3.949,1	1.849,9
	Industrial 2019	33.481,4	29.391,2	3.195,0	895,1
	Altres 2016	659.170,2	490.227,2	39.868,0	129.074,6
	Altres 2019	629.821,4	446.215,8	72.209,7	111.396,2
Nombre de projectes visats per illes i tipologia	Residencial 2016	3.952	2.976	445	531
	Residencial 2019	4.834	3.793	578	463
	Industrial 2016	160	124	24	12
	Industrial 2019	167	130	28	9
	Altres 2016	1.660	1.299	143	218
	Altres 2019	1.709	1.372	146	191

Taula 29. Superfícies i projectes visats per illes i tipologies, 2016-2019.
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

A partir de les dades de superfície visada per tipologia a les illes del 2016 i 2019, es pot veure l'evolució que hi ha hagut per cada un d'aquests usos.

	% var. Residencial	% var. Industrial	% var. Altres usos
ILLES BALEARS	44,92	-5,14	-4,45
MALLORCA	48,69	-0,36	-8,98
MENORCA	32,45	-19,10	81,12
PITIÜSES	34,11	-51,61	-13,70

Taula 30. Variació (%) de la superfície visada per illes i usos entre els anys 2016 i 2019.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

El principal increment de la superfície visada és la que es destina a usos residencials, amb un increment major a Mallorca. Per als usos industrials, aquesta superfície es redueix a totes les illes, en especial a les Pitiüses. Cal destacar que la superfície visada per a altres usos es redueix a totes les illes excepte a Menorca, on augmenta de manera molt significativa.

Figura 10. Variació de la superfície visada per illes i usos entre els anys 2016 i 2019.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

Finalment, es presenten les dades de projectes visats per tipologia a les Illes Balears. En tots els casos, tant la superfície com el nombre d'expedients han experimentat un descens respecte l'any 2016.

	Número d'expedients 2016	Número d'expedients 2019	Superfície (m²) 2016	Superfície (m²) 2019
Edificis	16	13	5.555,6	10.826,4
Altres construccions	40	42	4.651,7	4.369,4
Residencial	3.952	4.834	934.597,2	1.354.386,0
Industrial	160	167	35.296,1	33.481,4
Oficines i comercial	199	165	85.218,9	147.241,9
Esportiu	23	17	14.379,2	54.184,2
Espectacles	20	21	5.416,0	7.510,9
Turisme	350	216	519.350,4	361.244,9
Sanitat i beneficència	14	11	6.053,9	15.857,1
Cultural i religió	42	58	18.544,4	28.587,2

Planejament	169	238	0,0	0,0
Varis	787	928	0,0	0,0

Taula 31. Superfícies i projectes visats per tipologies, 2016 i 2019.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

La superfície dels projectes visats entre els anys 2016 i 2019 ha augmentat en la majoria de les tipologies excepte en la industrial, el turisme i altres construccions.

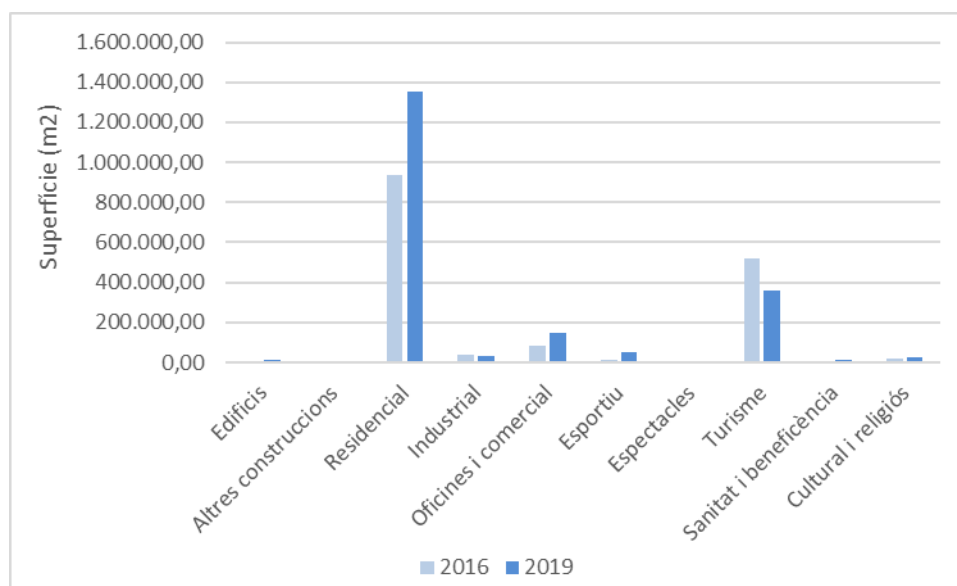

Figura 11. Superfície (m²) dels projectes visats per tipologies, 2019.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

A partir del cens de població i habitatge que realitza l'INE, es presenten les dades de superfície útil dels habitatges principals. No es disposa de dades actualitzades ja que l'últim cens que es va realitzar fou l'any 2011.

	Superfície útil d'habitatges principals (m²)	
	2001	2011
MALLORCA	24.939.323,50	32.330.716,50
Alaró	185.532,50	249.433,50
Alcúdia	467.191,00	653.757,00
Algaida	204.711,50	240.059,50
Andratx	302.152,00	473.758,00
Artà	240.350,00	329.270,50
Banyalbufar	24.776,00	0,00
Binissalem	222.951,00	348.155,50
Búger	43.055,00	52.201,00
Bunyola	206.829,50	277.672,50
Calvià	1.311.269,00	1.840.733,50
Campanet	101.563,00	108.785,00
Campos	238.554,00	398.997,00
Capdepera	298.550,00	437.245,00

Consell	100.049,00	136.930,00
Costitx	41.463,00	39.834,00
Deià	36.618,50	0,00
Escorca	12.755,50	0,00
Esporles	168.746,50	222.054,50
Estellencs	16.052,50	0,00
Felanitx	583.286,00	754.973,00
Fornalutx	33.599,50	0,00
Inca	790.820,00	1.111.478,00
Lloret de Vistalegre	43.724,00	53.350,50
Lloseta	177.841,50	226.785,00
Llubí	73.956,50	90.968,50
Llucmajor	974.747,00	1.470.034,50
Manacor	1.145.746,50	1.511.363,50
Mancor de la Vall	39.335,00	63.127,50
Maria de la Salut	76.677,50	108.021,00
Marratxí	871.121,50	1.382.592,50
Montuïri	102.459,50	123.688,00
Muro	272.561,50	325.879,00
Palma	11.394.285,00	14.060.724,00
Petra	79.541,00	134.236,50
Pollença	547.572,50	648.254,50
Porreres	173.653,00	218.819,00
Pobla (Sa)	420.014,00	527.871,00
Puigpunyent	59.290,00	83.890,00
Sencelles	104.431,00	134.662,50
Sant Joan	80.821,50	98.732,00
Sant Llorenç des Cardassar	300.729,00	349.940,50
Santa Eugènia	55.559,50	76.538,50
Santa Margalida	332.180,50	467.713,00
Santa Maria del Camí	194.936,50	288.347,50
Santanyí	375.157,50	509.467,00
Selva	129.899,50	165.569,00
Salines (Ses)	135.775,50	181.801,00
Sineu	112.721,00	144.633,00
Sóller	495.257,50	572.416,00
Son Servera	323.847,00	435.670,50
Valldemossa	78.546,00	84.787,50
Vilafranca de Bonany	95.886,50	115.496,00
Ariany	40.174,00	0,00

MENORCA	2.679.665,00	3.634.549,00
Alaior	285.231,00	377.953,50
Ciutadella de Menorca	858.828,50	1.157.508,50
Ferreries	142.276,50	172.372,00
Maó	849.230,00	1.089.285,50
Mercadal (Es)	135.286,00	185.322,00
Sant Lluís	135.590,00	283.733,50
Castell (Es)	224.439,50	307.648,00
Migjorn Gran (Es)	48.783,50	60.726,00
EIVISSA	2.928.290,50	4.734.279,00
Eivissa	1.070.507,00	1.627.141,50
Sant Antoni de Portmany	475.223,00	762.635,50
Sant Josep de sa Talaia	519.756,50	869.271,50
Sant Joan de Labritja	166.603,50	197.312,50
Santa Eulàlia del Riu	696.200,50	1.277.918,00
FORMENTERA	197.373,50	314.901,50
Formentera	197.373,50	314.901,50
ILLES BALEARS	30.744.652,50	41.014.446,00

Taula 32. Superfície útil d'habitatges al 2001 i 2011.
Font: Cens de població i habitatges, INE 2011.

Finalment, s'han analitzat també les llicències d'obra concedides entre els anys 2014 i 2019. Comparant la superfície (en milers de m²) que fou concedida a les llicències, el període estudiat en mostra un notable increment. Pel conjunt de les Balears l'increment és del 238% respecte la superfície concedida a les llicències de l'any 2014. Per illes, el major increment es registra a Menorca, amb un 245%, seguida de Mallorca, amb un 136%. Eivissa mostra un increment més moderat, amb un 74%. En canvi, Formentera és l'única illa on aquesta superfície s'ha reduït, amb un -66%.

Llicències d'obra (milers de m ²)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
MALLORCA	230,22	185,87	292,3	357,94	427,24	545,1
Alaró	0,56	0,86	0,34	0	0	0
Alcúdia	1,68	6,72	10,76	8,61	1,42	0
Algaida	1,07	0,47	0,94	0,15	3,24	1,9
Andratx	4,01	11,75	17,28	29,22	43,67	19,7
Ariany	0,17	0	0	0	0,74	0,32
Artà	2,88	3,01	1,78	8,12	4,01	12,96
Banyalbufar	0	0	0	0	0	0
Binissalem	0,03	1,71	2,66	6,9	2,74	2,61
Búger	0,55	0,65	0,82	0	0,21	0,46
Bunyola	0,68	2,86	2,14	3,88	2,11	0,18
Calvià	30,5	31,48	66,21	47,83	52,07	80,54

Campanet	0	0,77	1,05	0,27	1,26	1,57
Campos	7,35	9,12	7,47	9,86	1,56	12,22
Capdepera	2,29	4,38	0,81	2,51	5,99	0
Consell	2,1	0,63	1,69	1,16	2,8	3,32
Costitx	0	0,36	0,57	0,32	0,49	137,9
Deià	1,4	0,37	4,19	0,42	0	0,01
Escorca	0	0	0	0	0,11	0
Esporles	0,32	0,8	0	0,81	0,96	0
Estellencs	0	0	0	0	0	0
Felanitx	10,09	3,11	11,24	4,11	4,32	10,46
Fornalutx	0	0	0,66	0	0	0,57
Inca	0,91	1,81	0,59	2,01	9,27	4,22
Lloret de Vistalegre	0	0	0,03	0,45	0,33	0,11
Lloseta	0	0	0	0	0	0
Llubí	0,63	0,29	0,22	0	0	0,78
Llucmajor	6,54	5,04	12,41	18,12	6,67	9,87
Manacor	31,84	12,55	9,11	7,1	14,46	10,92
Mancor de la Vall	0	0,28	0,01	0,08	0	0
Maria de la Salut	0	1,75	0,31	0,24	0	0,03
Marratxí	3,99	5,69	31,06	17,3	29,77	35,42
Montuïri	0	0,69	1,21	0,45	0,63	0,22
Muro	3,72	3,74	6,67	3,68	3,44	8,11
Palma	91,07	45,64	57,57	138,39	203,22	152,96
Petra	0,16	1,64	1,09	1	5,34	3,81
Pollença	2,06	3,9	14,87	19,59	2,06	0
Porreres	0,03	0,82	0	0	0,57	0
Puigpunyent	0	1,11	0,68	0,43	2,92	0
Sa Pobla	1,37	0,96	0	0	0	0
Sant Joan	0	0,26	0,36	1,18	0	0
Sant Llorenç des Cardassar	11,7	3,9	10,35	3,92	2,19	4,07
Santa Eugènia	0,06	0	0	0	0	0
Santa Margalida	0,96	2,92	3,47	0	0	0
Santa Maria del Camí	1,04	2,08	1,02	0,56	2,86	0
Santanyí	3,56	7,36	0	4,85	4,8	18,65
Selva	0	0	0	0	0	0,95
Sencelles	0,36	0,23	0,25	0,41	4,73	1,76
Ses Salines	2,15	1,86	1,77	9,75	0,91	1,93
Sineu	0,26	0,85	0,98	0,61	1,29	1,86
Sóller	0	0	0	0	0	0
Son Servera	1,36	0,55	7,37	2,51	2,6	2,1

Valldemossa	0	0,72	0	0,25	0,59	0
Vilafranca de Bonany	0,77	0,18	0,29	0,89	0,89	2,61
MENORCA	17,67	46,68	36,59	43,02	20,9	61
Alaior	0,16	1,87	0,21	0	0	0
Ciutadella de Menorca	3,88	5,92	6,52	9,12	8,27	11,31
Es Castell	0,81	0,23	1,55	1,33	0,22	0,34
Es Mercadal	3,11	10,07	4,25	2,77	2,97	31,06
Es Migjorn Gran	0,14	0,27	13,61	0,59	0,01	0,53
Ferrieres	1,89	0,65	0,99	0,81	0,94	1,86
Maó	5,54	25,57	5,89	13,52	6,61	12,56
Sant Lluís	2,14	2,1	3,57	14,88	1,88	3,34
EIVISSA	37,22	24,32	19,23	163,6	36,64	64,93
Eivissa	0,29	11,94	0	0,26	0	0
Sant Antoni de Portmany	11,48	0,55	0	0,68	0	0
Sant Joan de Labritja	5,86	5,53	8	54,15	1,56	9,96
Sant Josep de sa Talaia	10,18	5,95	0	1,64	12,65	7,29
Santa Eulària del Riu	9,41	0,35	11,23	106,87	22,43	47,68
FORMENTERA	10,55	1,94	5,22	1,34	3,61	3,54
Sense descripció (estimació per municipis no imputables)	47,39	85,19	165,68	265,06	269,74	471,42
ILLES BALEARS	343,05	344	519,02	830,96	758,13	1.145,99

Taula 33. Llicències d'obra (milers de m²) per municipi.
Font: IBESTAT.

4. RESPOSTES

Aquest apartat de resposta ofereix un breu repàs a la principal normativa que afecta al territori en dos àmbits concrets: l'ordenació del territori i l'avaluació d'impacte ambiental. Es tracta de normativa que pretén minorar de forma prèvia a l'execució de les actuacions (urbanització i altres activitats humanes), els efectes sobre el medi, de forma que les pressions quedin ordenades, s'adaptin al model de societat i territori que s'ha decidit i, si és possible, minvin els impactes sobre el medi ambient.

L'avaluació d'impacte ambiental té l'objectiu de reduir o eliminar els efectes negatius sobre el medi, tot i que no sempre ho aconsegueix.

El paper de l'ordenació del territori és diferent. És clar que la defensa del medi ambient i una bona gestió dels recursos naturals són pilars fonamentals de la normativa que afecta al territori, però no és l'únic objectiu. Sovint les eines d'ordenació del territori suposen un fort impacte sobre el medi, sigui ocupant territori, afectant a les espècies i ecosistemes, incrementant el consum de recursos naturals o la contaminació del medi. L'ordenació del territori és una eina de resposta davant les pressions esmentades prèviament –població, turisme, demanda d'habitatge i altres edificacions– però no necessàriament de resposta davant el impactes sobre el medi que aquests provoquen.

4.1. RÈGIM URBANÍSTIC I ORDENACIÓ DEL TERRITORI

En relació al règim urbanístic del sòl, l'ordenació del territori i l'urbanisme existeixen nombroses normatives d'àmbit estatal, autonòmic, insular o municipal.

Normativa estatal

La legislació estatal bàsica és el Reial Decret Legislatiu 7/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la llei del sòl i rehabilitació urbana.

També és d'aplicació el Reial Decret 1492/2011, de 24 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament de valoracions de la Llei del sòl.

Cal esmentar una sèrie de figures normatives estatals que són d'aplicació supletòria:

- Reial Decret 2159/1978, de 23 de juny, pel qual s'aprova el Reglament de planejament urbanístic.
- Reial Decret 3288/1978, de 25 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament de gestió urbanística.
- Reial decret 2178/1978, de 23 de juny, pel qual s'aprova el Reglament de disciplina urbanística en quan a la tramitació dels expedients de ruïna de les construccions.
- Reial Decret 1346/1976, de 9 d'abril, per el qual s'aprova el text refós de la Llei sobre règim del sòl i ordenació urbana.

Normativa autonòmica

La legislació bàsica sobre el règim urbanístic del sòl és la Llei 12/2017, de 29 de desembre, d'urbanisme de les Illes Balears (LUIB). Aquesta disposició va entrar en vigor dia 1 de gener de 2018 i va derogar l'anterior normativa urbanística bàsica, la Llei 2/2014, de 25 de març, d'ordenació i ús del sòl (LOUS).

La LUIB llei té per objecte establir el règim jurídic general regulador de l'activitat administrativa en matèria d'urbanisme a les Illes Balears, i definir el règim jurídic-urbanístic de la propietat del sòl d'acord amb la seva funció social.

S'ha d'esmentar que el Consell de Mallorca va desenvolupar reglamentàriament la LOUS, mitjançant el Reglament general de la Llei 2/2014, de 25 de març, d'ordenació i ús del sòl per a l'illa de Mallorca (RLOUS). Encara que la LUIB va derogar la LOUS, fins que no s'aprovi un nou text reglamentari en l'àmbit de Mallorca que desenvolupi la LUIB, el RLOUS segueix vigent en tot allò que sigui compatible amb la LUIB. En canvi, les altres illes no disposen de cap desenvolupament reglamentari de la legislació urbanística.

També cal esmentar la Llei 6/1997, de 8 de juliol, de Sòl Rústic de les Illes Balears.

En matèria d'ordenació del territori, es relacionen les següents normes:

La Llei 14/2000, de 21 de desembre, d'ordenació territorial de les Illes Balears (LOT). Els objectius d'aquesta llei són millorar la qualitat de vida dels ciutadans, compatibilitzar el desenvolupament socioeconòmic amb la utilització racional dels recursos naturals a través d'una estructura espacial adequada i garantir la protecció del medi ambient.

Aquesta llei fou complementada per la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les Directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears i mesures tributàries (LDOT), que establí els plans territorials insulars com l'instrument de desenvolupament de les DOT a cada illa. Els instruments específics de planejament, projecció, execució i gestió dels sistemes d'infraestructures, equipaments i serveis són els plans directors sectorials.

Així mateix, cal esmenta les normatives que inclouen regulacions dels espais naturals:

- Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears (LEN).
- Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO).
- Decret 49/2003, de 9 de maig, pel qual es declaren les zones sensibles a les Illes Balears.

Normativa dels consells

Les competències més destacables dels Consells Insulars, atorgades mitjançant la Llei 2/2001, de 7 de març, d'atribució de competències als consells insulars en matèria d'ordenació del territori, són, entre d'altres:

- Elaboració dels Plans Directors Sectorials (PDS) de pedreres, residus sòlids no perillosos, ordenació de l'oferta turística, equipaments comercials i camps de golf en l'àmbit insular corresponent.
- Elaboració i aprovació dels Plans Territorials Insulars (PTI).
- Elaboració i aprovació de les normes territorials cautelars que precedeixin la revisió o modificació dels esmentats instruments d'ordenació l'aprovació dels quals correspongui als consells insulars.
- Les autoritzacions d'obres i activitats permeses en zona de servitud de protecció, sempre que sigui en terrenys classificats com a sòl urbà, urbanitzable o equivalent.
- Inspecció i capacitat sancionadora.

Normativa municipal

Les normatives municipals s'han d'adaptar als plans territorials insulars que es van desenvolupant. A continuació es detalla un llistat del planejament urbanístic vigent de cada municipi, que adopta les següents tipologies:

- NS: Normes subsidiàries
- PGOU: Pla general d'ordenació urbana
- PG: Pla general
- TR / TC: Text refós / Text consolidat
- PEP: Pla especial de protecció
- NU: Normes urbanístiques
- PDSU: Pla de delimitació de sòl urbà
- PRI: Pla de reforma integral

En el cas de les Pitiüses, la situació d'ordenació dels municipis en l'actualitat és la següent:

Municipi	Planejament vigent	Adaptació a	
		PTI	LDOT
Eivissa	PGOU 1987		
Sant Antoni de Portmany	PGOU 1987		
Sant Joan de Labritja	Revisió NS 2011	Sí	Sí
Sant Josep de sa Talaia	TR NS 2003		
Santa Eulària des Riu	Revisió NS 2011	Sí	Sí
Formentera	TR NS-PTI 2013	Sí	Sí

Taula 34. Situació de l'ordenació territorial als municipis de les Pitiüses.

Font: Col·legi d'arquitectes de les Illes Balears. Actualització 2021.

En el cas de Menorca, la situació d'ordenació dels municipis en l'actualitat és la següent:

Municipi	Planejament vigent	Adaptació a	
		PTI	LDOT
Alaior	PGOU 1994		
Ciutadella	TR PGOU 1991 + PEP 1991	Nuclis Tradicionals i Sòl Rústic. Zones turístiques no.	Sí
Es Castell	TR PGOU 2007		Sí
Es Migjorn Gran	NS 2002	Zona turística àmbit Sant Tomàs.	Sí
Ferreries	Revisió PGOU 2012	Sí	Sí
Maó	TR PG 2016	Sí	Sí
Es Mercadal	NS 2002	Nuclis tradicionals i algunes zones turístiques.	Sí
Sant Lluís	TR NS 2014	Sí	Sí

Taula 35. Situació de l'ordenació territorial als municipis de Menorca.
Font: Col·legi d'arquitectes de les Illes Balears. Actualització 2021.

Municipis	Planejament vigent	Adaptació a:	
		PTI	LDOT
Alaró	NS 2003		Sí
Alcúdia	Revisió NS 2007 (NU 2012)	Sí	Sí
Algaïda	TR NS 2005		Sí
Andratx	NS 2007 (només urbà)		Sí
Ariany	PDSU 1981		
Artà	Revisió NS 2015 (TR NU 2015)	Sí	Sí
Banyalbufar	NS 2006		
Binissalem	Revisió NS 2008		Sí
Búger	PDSU 1981		
Bunyola	PGOU 1978		
Calvià	PGOU 2009 (NU 2012)	Sí	Sí
Campanet	NS 2003		Sí
Campos	NS 1991 (NU 2014)		
Capdepera	NS 1987 (TC 2020)		
Consell	TR NS 2007		Sí
Costitx	Revisió NS 2017	Sí	Sí
Deià	TR NS 2004 + PEP		Sí (PEP)
Escorca	NS 1993 + PEP		Sí (PEP)
Esporles	NS 2001		Sí
Estellencs	Disposició Transitòria 16a de la LDOT		
Felanitx	PGOU 1969 + PDSU 1995 + PEP		Sí
Fornalutx	NS 2006		Sí

Inca	Revisió PGOU 2012	Sí	Sí
Lloret de Vistalegre	PDSU 1981		
Lloseta	TR NS 1996		Sí
Llubí	NS 2002		Sí
Llucmajor	PGOU 1984 + PRI 2013 (NU 2015)		
Manacor	NS 1980 (TC 2012)		
Mancor de la Vall	NS 1992		
Maria de la Salut	NS 1997		
Marratxí	NS 1999		
Montuïri	TR NS 1991		
Muro	Revisió PGOU 2003		Sí
Palma	PGOU 1998 (NU 2006) + PRI 2013 (NU 2015)		
Petra	NS 1995		
Pollença	TR PGOU 1991		
Porreres	NS 1998		
Sa Pobla	Revisió NS 2003 (NU 2006)		Sí
Puigpunyent	TR NS 2003		
Sant Joan	Revisió NS i adaptació PTM 2016	Sí	Sí
Sant Llorenç des Cardassar	NS 1994		
Santa Eugènia	NS 1989 (NU 2003)		Sí
Santa Margalida	NS 1986		
Santa Maria del Camí	TR NS 1996		
Santanyí	TR NS 1985		
Selva	PDSU 2020		
Sencelles	NS 1995		
Ses Salines	TR NS 2003		Sí
Sineu	NS 1990 (NU 2006)		
Son Servera	Revisió NS 2014	Sí	Sí
Sóller	TR PGOU 2000		
Valldemossa	NS 1995		
Vilafranca de Bonany	NS 1986 (NU 1997)		

Taula 36. Situació de l'ordenació territorial als municipis de Mallorca, l'any 2021.

Font: Col·legi d'arquitectes de les Illes Balears. Actualització 2021.

S'ha de destacar el cas del municipi d'Estellencs, ja que és l'únic que no disposa de cap instrument propi d'ordenació i es regula exclusivament en base a la Disposició Transitòria 16a de la LDOT.

4.2. AVALUACIÓ AMBIENTAL

L'avaluació ambiental és un procediment administratiu instrumental respecte al d'aprovació o adopció de plans, programes i projectes a través del qual s'analitzen els possibles efectes significatius sobre el medi ambient, així com alternatives raonables, tècnicament i

ambientalment viables, amb la finalitat de prevenir o minimitzar els efectes adversos de la seva aplicació sobre el medi ambient.

Normativa estatal

La normativa bàsica estatal és la Llei 21/2013, de 9 de setembre, d'avaluació ambiental. Aquesta disposició distingeix dos tipus d'avaluació ambiental:

- L'avaluació dels plans i programes es realitza mitjançant el procediment d'avaluació ambiental estratègica.
- Els projectes estan sotmesos a avaluació d'impacte ambiental.

La llei estableix i regula dos procediments diferenciats d'avaluació ambiental, ordinària o simplificada.

Des de l'any 1986 està incorporada a la normativa espanyola l'avaluació ambiental per projectes i activitats específiques. També, des de l'any 2006 es va incloure l'avaluació ambiental dels plans i programes elaborats per l'administració.

Normativa autonòmica

A les Illes Balears, el Govern va aprovar el Decret legislatiu 1/2020, de 29 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears.

Cal destacar, però, que durant el període analitzat en aquest informe (2016 – 2019) seguia en vigor a les Illes Balears l'anterior normativa: la Llei 12/2016, de 17 d'agost, d'avaluació ambiental de les Illes Balears.

Aquesta normativa ha estat modificada en nombroses ocasions; concretament, per la disposició addicional desena de la Llei 6/2007, de 27 de desembre, de mesures tributàries i econòmicoadministratives; per la Llei 6/2009, de 17 de novembre, de mesures ambientals per impulsar les inversions i l'activitat econòmica de les Illes Balears; per la disposició addicional tercera de la Llei 7/2012, de 13 de juny, de mesures urgents per a l'ordenació urbanística sostenible; i finalment per la disposició derogatòria única de la Llei 2/2014, de 25 de març, d'ordenació i ús del sòl. A més, també s'han aprovat diverses normatives que traslladen certs requeriments als procediments d'avaluació ambiental, com la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica.

Tot això va donar lloc a la redacció i aprovació del vigent Decret legislatiu 1/2020.

5. INDICADORS

Indicador 11.1. Sòl artificialitzat

SÒL ARTIFICIALITZAT (2018)	Superfície (km ²)	m ² /habitant
	310,17 km ²	274,8 m ² /hab

CODI	11.1
TIPUS	Estat
DEFINICIÓ	Superfície en m ² de terrenys transformats amb cobertes del sòl artificials (sòls urbans, infraestructures, etc.) Dins aquest sòl artificial cal diferenciar com a mínim entre teixit urbà, sòls industrials i infraestructures.
METODOLOGIA	A partir de la cartografia dels usos del sòl del projecte Corine Land Cover (2018), es calcula la superfície ocupada per a usos artificials. Es diferencien les següents categories: teixit urbà; extracció minera, abocadors i construcció; indústria, comercial i transport.
UNITATS	Superfície de sòl artificialitzada (km ² i m ² /habitant)
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 2.1

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Teixit urbà (km ²)	230,13	166,97	32,37	27,43	3,36
Extracció minera, abocadors i construcció (km ²)	10,91	8,44	2,09	0,38	0,00
Indústria, comercial i transport (km ²)	43,18	30,99	6,47	5,72	0,00
Total sòl artificial (km ²)	310,17	230,14	41,76	34,91	3,36
m ² /hab	274,8	261,5	454,3	241,3	275,3

TENDÈNCIA OBSERVADA	No s'analitza l'evolució temporal
TENDÈNCIA DESITJADA	Minva o no increment d'aquestes superfícies.
VALORS LÍMITS	
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	
COMENTARIS	Aquest indicador ha estat elaborat a partir dels resultats del CLC 2018, per això aquests resultats podrien no coincidir amb altres estudis similars.

Indicador 11.2. Capacitat residencial construïda

SUPERFÍCIE ÚTIL HABITATGES PRINCIPALS	2001	2011
	30.744.652 m ²	41.014.446 m ²

CODI	11.2
TIPUS	Pressió
DEFINICIÓ	Parc construït expressat en superfície útil dels habitatges.
METODOLOGIA	A partir de les dades del cens d'habitatge i de les dades de llicències d'obra es calcula la capacitat residencial i el flux anual de superfícies construïdes.
UNITATS	Superfície útil en m ²
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 3.6

	Superfície útil d'habitatges principals (m ²)	
	2001	2011
Mallorca	24.939.323,50	32.330.716,50
Menorca	2.679.665,00	3.634.549,00
Eivissa	2.928.290,50	4.734.279,00
Formentera	197.373,50	314.901,50
Illes Balears	30.744.652,50	41.014.446,00

TENDÈNCIA OBSERVADA	Increment del parc construït.
TENDÈNCIA DESITJADA	Minva o no increment d'aquestes superfícies.
VALORS LÍMITS	
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	
COMENTARIS	

Indicador 11.3. Sòl vacant

SÒL VACANT (Hectàrees)	2001	2008	2015
	5.820,60	3.948,83	3.076,24

CODI	11.3
TIPUS	Pressió
DEFINICIÓ	Superfície de sòl vacant a sòl urbà i urbanitzable per a ús residencial, turístic o mixt. El sòl vacant és aquell sòl classificat pel planejament com a urbà o urbanitzable i que encara no s'ha edificat.
METODOLOGIA	Per a l'obtenció d'aquestes xifres s'aprofiten les dades dels estudis de la Direcció General d'Ordenació del Territori de sòl vacant.
UNITATS	Superfície de sòl vacant en hectàrees (ha)
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 3.1

	Superfície de sòl vacant (ha)		
	2001	2008	2015
Illes Balears	5.820,60	3.948,83	3.076,24
Mallorca	3.617,60	2.684,07	2.098,80
Menorca	945,5	534,51	422,68
Eivissa	1.232,70	712,11	545,63
Formentera	24,8	18,14	9,13

TENDÈNCIA OBSERVADA	Descens del sòl vacant.
TENDÈNCIA DESITJADA	
VALORS LÍMITS	
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	
COMENTARIS	L'estimació de la superfície de sòl vacant a les Illes Balears és un indicador interessant per conèixer el marge de creixement teòric que es podria arribar a assolir.

Indicador 11.4. Sòl urbà, sòl urbanitzable i sòl rústic

SÒL URBÀ, URBANITZABLE I RÚSTIC (Illes Balears)	Sòl urbà	Sòl urbanitzable	Sòl rústic
	4,79%	1,07%	94,14%

CODI	11.4
TIPUS	Estat
DEFINICIÓ	Superfície de sòl (% respecte la superfície total) que el planejament municipal classifica com a sòl urbà, urbanitzable o rústic
METODOLOGIA	Obtenció de les superfícies de cada categoria a partir de la cartografia del MUIB.
UNITATS	Superfície en %
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 2.2

	Sòl urbà (%)	Sòl urbanitzable (%)	Sòl rústic (%)
Illes Balears	4,79	1,07	94,14
Mallorca	4,87	0,94	94,18
Menorca	4,34	1,49	94,17
Eivissa	5,21	1,49	93,30
Formentera	1,98	0,00	98,02

TENDÈNCIA OBSERVADA	No hi ha estudi previ.
TENDÈNCIA DESITJADA	
VALORS LÍMITS	
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	
COMENTARIS	A partir de les dades del Mapa Urbanístic de les Illes Balears (MUIB), que fa una recopilació del planejament urbanístic de tots els municipis, s'han pogut mesurar les àrees que els diferents plans classifiquen com a sòls urbans, urbanitzables i rústics. Aquesta variable ens permet fer una estimació de la capacitat de desenvolupament urbà de cada municipi.

Indicador 11.5. Capacitat residencial i turística construïda

CAPACITAT RESIDENCIAL I TURÍSTICA CONSTRUÏDA (2008 – 2015)	Residencial (places)		Turística (places)	
	2008	2015	2008	2015
	1.375.764	1.437.982	423.054	424.112

CODI	11.5
TIPUS	Pressió
DEFINICIÓ	Parc construït, expressat en número de places residencials i turístiques.
METODOLOGIA	A partir de les dades del cens d'habitatges es calcula la capacitat residencial fent servir una ràtio de 2,6 places per habitatge Pel que fa a les places turístiques es fan servir dades del registre d'establiments turístics.
UNITATS	Places
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 3.1

		Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
2008	Habitatges	529.140	408.534	51.323	63.990	5.293
	Places residencials	1.375.764	1.062.188	133.440	166.374	13.762
	Places turístiques	423.054	285.370	49.976	80.000	7.708
	TOTAL	1.798.818	1.347.558	183.416	246.374	21.470
2015	Habitatges	553.070	428.483	59.519	65.702	2.366
	Places residencials	1.437.982	1.114.056	146.949	170.825	6.152
	Places turístiques	424.112	288.745	49.656	77.883	7.828
	TOTAL	1.862.094	1.402.801	196.605	248.708	13.980

TENDÈNCIA OBSERVADA	Increment d'ambdues variables per al conjunt de les Balears.
TENDÈNCIA DESITJADA	Minva o no increment del nombre de places.
VALORS LÍMITS	
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	
COMENTARIS	

Indicador 11.6. Capacitat potencial en sòl vacant

CAPACITAT RESIDENCIAL I TURÍSTICA EN SÒL VACANT (Places)	2001	2008	2015
	815.688	508.191	364.505

CODI	11.6
TIPUS	Pressió
DEFINICIÓ	Places residencials i turístiques potencials en sòl vacant.
METODOLOGIA	Per a l'obtenció d'aquestes xifres s'aprofiten les dades dels estudis de la Direcció General d'Ordenació del Territori.
UNITATS	Places
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 3.1

	Capacitat de població (places)		
	2001	2008	2015
Illes Balears	815.688	508.191	364.505
Mallorca	582.669	396.236	284.269
Menorca	107.212	52.124	35.304
Eivissa	125.011	58.112	43.348
Formentera	4.704	1.719	1.584

TENDÈNCIA OBSERVADA	Descens de la capacitat de població en sòl vacant.
TENDÈNCIA DESITJADA	Minva o no increment de la capacitat.
VALORS LÍMITS	
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	Direcció General d'Ordenació del Territori
COMENTARIS	L'estimació del nombre total de places que poden arribar a albergar les Illes Balears amb l'aplicació dels instruments d'ordenació del territori i urbanístics vigents és un indicador interessant per conèixer el marge de creixement teòric que es podria arribar a assolir.

Indicador 11.7. Infraestructures de transport lineal

INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT LINEAL	Carreteres	0,0020 km/hab
		0,4600 km/km ²
	Ferrocarri	0,0001 km/hab
		0,0240 km/km ²

CODI	11.7
TIPUS	Pressió
DEFINICIÓ	Densitat de la xarxa d'infraestructures de transport lineal, relació entre longitud de la xarxa de carreteres i de ferrocarril i la superfície de la unitat administrativa. Longitud de la xarxa de carreteres i de ferrocarril per habitant.
METODOLOGIA	Es calcula la longitud lineal de les xarxes de carreteres i ferrocarril utilitzant eines SIG. Es calcula la densitat de les xarxes de carretera i ferrocarril per a cada una de les unitats administratives les quals donen servei (illes i municipis) i per nombre d'habitants.
UNITATS	Places
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 3.4

ILLES BALEARS	Vies de gran capacitat	Altres vies			Total
		< 5 metres	5 – 7 metres	> 7 metres	
Km	191	317	759	1.030	2.297
Km/km ² superfície	0,038	0,064	0,152	0,206	0,460
Km/habitant	0,0002	0,0003	0,0007	0,0009	0,0020

Municipi	Ferrocarri		
	km	km/hab	km/km ²
Binissalem	4,22	0,0005	0,14
Bunyola	10,37	0,0015	0,12
Consell	3,42	0,0008	0,25
Inca	13,89	0,0004	0,24
Lloseta	2,88	0,0005	0,24
Llubí	3,31	0,0015	0,09
Manacor	5,15	0,0001	0,02
Marratxí	8,77	0,0002	0,16
Muro	1,85	0,0003	0,03
Palma	20,34	0,0000	0,10
Petra	12,58	0,0044	0,18
Sa Pobla	2,69	0,0002	0,06
Sant Joan	1,58	0,0007	0,04

Santa Maria	3,78	0,0005	0,10
Sineu	11,50	0,0030	0,24
Sóller	12,86	0,0009	0,30

TENDÈNCIA OBSERVADA	No hi ha estudi previ.
TENDÈNCIA DESITJADA	
VALORS LÍMITS	
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	
COMENTARIS	

Indicador 11.8. Places turístiques totals

PLACES TURÍSTIQUES	443.019 places
	0,385 places/habitant

CODI	11.8
TIPUS	Pressió
DEFINICIÓ	Places turístiques a les Illes Balears. Densitat de places (relació entre les places turístiques i la població resident).
METODOLOGIA	Obtenció de les dades de places turístiques totals dels Consells Insulars i de l'IBESTAT. Divisió d'aquestes per la població resident a cada municipi i illa per obtenir la densitat de places (places/habitat).
UNITATS	Places turístiques Places/habitant
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 3.3

	Places turístiques	Habitants	Densitat (places/hab)
Mallorca	406.687	896.038	0,454
Menorca	78.402	93.397	0,839
Eivissa	97.281	147.914	0,658
Formentera	14.935	12.111	1,233
Illes Balears	597.305	1.149.460	0,520

TENDÈNCIA OBSERVADA	S'observa un notable increment en el nombre total de places turístiques.
TENDÈNCIA DESITJADA	Minva o no increment de l'indicador.
VALORS LÍMITS	
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	Consells Insulars i IBESTAT
COMENTARIS	

Indicador 11.9. Evolució de les places en allotjaments turístics

EVOLUCIÓ DE LES PLACES OFERTADES EN ALLOTJAMENTS TURÍSTIQUES DE LES ILLES BALEARS (1983 – 2019)	273.837 places (any 1983)
	443.019 places (any 2019)
	61,78 % d'increment

CODI	11.8
TIPUS	Pressió
DEFINICIÓ	Evolució del número de places que s'ofereixen en allotjaments turístics convencionals des de l'any 1983 fins el 2019.
METODOLOGIA	S'obtenen les dades de l'IBESTAT.
UNITATS	% variació
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 3.3

Any	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
1983	273.837	198.015	15.483	55.228	5.111
1985	290.748	210.098	17.242	58.107	5.301
1990	386.952	268.134	34.330	77.224	7.264
1995	385.265	260.180	41.305	76.311	7.469
2000	411.441	276.661	47.086	80.020	7.674
2005	423.112	286.408	49.172	79.864	7.668
2010	422.971	286.618	49.720	78.925	7.708
2015	424.168	288.831	49.656	77.883	7.798
2019	443.019	303.566	52.466	78.891	8.096
% variació 1983 – 2019	61,78%	53,30%	238,86%	42,85%	58,40%

TENDÈNCIA OBSERVADA	S'observa un notable increment en el nombre total de places en allotjaments turístics.
TENDÈNCIA DESITJADA	Minva o no increment de l'indicador.
VALORS LÍMITS	
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	IBESTAT
COMENTARIS	Aquestes dades, obtingudes de l'IBESTAT, no inclouen les places corresponents a les estades turístiques en habitatge. Tot i això, permet observar l'evolució del sector.

Indicador 11.10. Estades turístiques

ESTADES TURÍSTIQUES	2016	2017	2018	2019
	110.673.008	117.170.152	111.368.170	109.442.174

CODI	11.9
TIPUS	Pressió
DEFINICIÓ	Número d'estades turístiques a les Balears durant el període 2016 – 2019.
METODOLOGIA	Per a l'obtenció d'aquestes xifres s'aprofiten les dades de la memòria anual del CES, dels anys 2017 i 2019.
UNITATS	Número d'estades turístiques.
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 3.3

	Estades turístiques			
	2016	2017	2018	2019
Illes Balears	110.673.008	117.170.152	111.368.170	109.442.174
Mallorca	81.204.091	86.327.752	80.976.861	80.157.150
Menorca	10.740.084	11.072.509	10.725.336	10.265.743
Pitiüses	18.728.834	19.769.890	19.665.974	19.019.279

TENDÈNCIA OBSERVADA	Reducció del nombre d'estades, excepte a les Pitiüses. Màxim l'any 2017 a totes les illes.
TENDÈNCIA DESITJADA	Minva o no increment de l'indicador.
VALORS LÍMITS	
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	
COMENTARIS	

Indicador 11.11. Estacionalitat de l'activitat turística

ESTACIONALITAT DEL TURISME (2019)	Període juny – agost	Període maig – setembre
	48,16%	73,66%

CODI	11.10
TIPUS	Pressió
DEFINICIÓ	Percentatge de turistes arribats en temporada alta respecte el total anual de turistes.
METODOLOGIA	Estimació del percentatge de turistes arribats els mesos de temporada alta (juny-agost o maig-setembre) a partir de les dades d'entrada de viatgers a les illes.
UNITATS	Percentatge
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 3.3

		Illes Balears	Mallorca	Menorca	Pitiüses
2016	Juny-Agost	50,13%	47,16%	62,61%	55,00%
	Maig-Setembre	75,58%	72,26%	87,01%	82,18%
2019	Juny-Agost	48,16%	45,20%	61,48%	53,21%
	Maig-Setembre	73,66%	70,59%	84,59%	80,24%

TENDÈNCIA OBSERVADA	Lleugera reducció del percentatge de turistes arribats en temporada alta, indicant una disminució de l'estacionalitat turística.
TENDÈNCIA DESITJADA	
VALORS LÍMITS	
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	
COMENTARIS	

Indicador 11.12. Densitat urbana

DENSITAT URBANA (2019)	230,59 habitants / km ²
------------------------	------------------------------------

CODI	11.11
TIPUS	Pressió
DEFINICIÓ	Habitants per km ² de superfície.
METODOLOGIA	Càlcul de la densitat a partir de la població censada obtinguda de l'IBESTAT i la superfície.
UNITATS	Habitants/km ²
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 3.3

Densitat de població (habitants/km ²)					
	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
2001	176,27	193,82	108,38	164,99	83,34
2002	183,96	201,73	113,42	174,78	90,44
2003	190,06	208,03	116,69	183,82	92,21
2004	191,6	209,47	119,29	185,78	86,44
2005	197,23	214,72	124,79	194,32	90,98
2006	200,83	218,29	127,29	199,22	96,45
2007	206,77	224,78	129,89	205,85	102,33
2008	215,23	233,6	133,05	218,71	110,88
2009	219,76	238,06	135,18	226,6	115,78
2010	221,89	239,91	135,86	231,98	120,75
2011	223,31	241,11	136,57	235,17	125,64
2012	224,57	240,98	137,00	240,22	130,34
2013	223,01	237,85	137,00	245,46	137,82
2014	221,36	236,08	134,31	245,32	139,89
2015	221,57	236,35	132,92	246,53	143,92
2016	222,12	236,94	131,85	248,45	146,91
2017	223,88	238,93	131,23	251,59	148,80
2018	226,47	242,08	132,31	252,99	148,02
2019	230,59	246,46	134,43	258,68	146,75

TENDÈNCIA OBSERVADA	Increment molt important de l'indicador per augment de la població resident.
TENDÈNCIA DESITJADA	
VALORS LÍMITS	
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	
COMENTARIS	

Indicador 11.13. Adaptació dels planejaments municipals als instruments d'ordenació territorial

ADAPTACIÓ MUNICIPAL ALS PLANS TERRITORIALS INSULARS (PTI)	Mallorca (%)	Menorca (%)	Pitiüses (%)	Illes Balears (%)
	13,21%	37,50%	50,00%	19,40%

CODI	11.12
TIPUS	Resposta
DEFINICIÓ	Identificació per cada municipi dels instruments d'ordenació territorial als quals està adaptat el seu planejament.
METODOLOGIA	Comprovar el planejaments municipals que estan adaptats al PTI, a partir de la informació disponible al Col·legi Oficial d'Arquitectes de les Illes Balears.
UNITATS	Percentatge de municipis adaptats.
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 4.1

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Pitiüses
Municipis	53	8	6	67
Municipis totalment adaptats al PTI	7	3	3	13
% municipis adaptats	13,21%	37,50%	50,00%	19,40%

TENDÈNCIA OBSERVADA	
TENDÈNCIA DESITJADA	
VALORS LÍMITS	100% adaptats al PTI
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	
COMENTARIS	

Indicador 11.14. Índex de pressió humana

ÍNDEX DE PRESSIÓ HUMANA (mitjana 2019)	1.514.989 habitants
CODI	11.13
TIPUS	Pressió
DEFINICIÓ	Població de fet: població resident més població de pas de l'any. Mitjanes anuals a partir de la població de fet mensual.
METODOLOGIA	Per obtenir aquestes xifres es fan servir les dades que proporciona l'IBESTAT.
UNITATS	Habitats
PERIODICITAT DE REVISIÓ	
DADES	Apartat del capítol que presenta aquestes dades: 3.5

2019	Índex de Pressió Humana mensual (persones)				
	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Gener	1.175.519	918.106	95.836	148.548	13.029
Febrer	1.212.378	943.597	98.268	156.637	13.877
Març	1.271.485	990.362	102.088	163.946	15.089
Abril	1.456.009	1.130.127	111.668	196.106	18.108
Maig	1.602.785	1.207.677	133.993	237.564	23.551
Juny	1.794.927	1.326.264	164.866	273.056	30.741
Juliol	1.942.165	1.416.360	191.828	303.042	30.934
Agost	1.985.118	1.424.488	210.795	317.166	32.668
Setembre	1.770.588	1.313.352	159.434	270.482	27.320
Octubre	1.553.461	1.193.429	121.108	218.933	19.991
Novembre	1.233.599	961.479	98.380	160.206	13.533
Desembre	1.181.833	924.373	96.189	148.541	12.730

	Mitjana anual de l'Índex de Pressió Humana					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Illes Balears	1.136.014	1.162.343	1.189.653	1.217.718	1.260.482	1.282.674
Mallorca	870.631	892.652	914.277	935.008	965.549	985.015
Menorca	110.899	112.884	113.381	114.913	118.644	119.586
Pitiüses	154.485	156.807	161.995	167.797	176.289	178.073
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Illes Balears	1.306.910	1.304.525	1.320.986	1.357.455	1.381.725	1.399.397
Mallorca	1.006.602	1.005.415	1.014.541	1.035.524	1.052.519	1.063.006
Menorca	119.066	116.869	118.098	121.418	123.142	123.580

Pitiüses	181.242	182.240	188.348	200.513	206.065	212.811
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Illes Balears	1.411.585	1.430.327	1.472.221	1.497.284	1.502.286	1.514.989
Mallorca	1.069.631	1.082.650	1.112.121	1.131.490	1.135.868	1.145.801
Menorca	123.370	125.567	128.806	131.203	130.928	132.038
Pitiüses	218.585	222.110	231.295	234.591	235.490	237.150

TENDÈNCIA OBSERVADA	Increment notable de l'IPH.
TENDÈNCIA DESITJADA	
VALORS LÍMITS	100% adaptats al PTI
INSTRUMENTS / ORGANISMES DE CONSULTA I GESTIÓ	
COMENTARIS	Aquest indicador posa de manifest la influència que té el turisme en relació a la pressió humana a les Illes Balears, en especial en els mesos d'estiu.